

Täysistunto

Torstai 20.6.2024 klo 12.00—14.52

Täysistunto alkoi klo 12.00. Täysistunto päättyi klo 14.52.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (12.00—14.01) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (14.01—14.52).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Välikysymys ministeri Wille Rydmanin asemasta

Välikysymys VK 6/2024 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Nyt annetaan vastaus edustaja Timo Furuholmin ynnä muiden välikysymykseen VK 6/2024 vp ministeri Wille Rydmanin asemasta.

Pääministeri Petteri Orpon vastauksen ja edustaja Timo Furuholmin puheenvuoron jälkeen välikysymyskeskustelu käydään etukäteen varattujen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään ryhmäpuheenvuorot, joiden pituus on enintään viisi minuuttia. Muut ennakolta varatut puheenvuorot käytetään ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä, ja niiden pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi puhemies voi myöntää harkitsemassaan järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

Keskustelu

12.01 **Pääministeri Petteri Orpo:** Arvoisa puhemies! Aivan pari sanaa alkuun. Hallitus sai poliisilta eilen tilannekatsauksen Oulun puukotuksesta. Hallitus tuomitsee väkivallanteot. Rasismi ja viharikokset ovat tuomittavia. Hallitus antaa Oululle kaiken sen tarvitseman tuen. Kyseessä on koko Suomen asia. Jatkamme määrätietoisesti niitä lukuisia toimia, joita hallitusohjelmassa on, jotta Suomi pysyy turvallisena ja kaikille hyvänä maana.

Mutta, arvoisa puhemies, Suomella on oltava toimintakykyinen hallitus. Hallituksen toimintakykyä mitataan sillä, miten hallitus pystyy toimeenpanemaan päätöksiä eli toteuttamaan hallitusneuvotteluissa sopimaansa ohjelmaa ja toimeenpanemaan asiantuntijoiden jo pitkään peräänkuuluttamia uudistuksia.

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

Hallituksen ohjelma ja politiikka ovat eduskunnan luottamuksesta riippuvaisia. Tuo luottamus mitataan kansan valitseman eduskunnan äänestyksessä. Välikysymyksellä oppositiolla on mahdollisuus mittaattaa hallituksen luottamus. Välikysymysäänestyksessä punnitaan ennen kaikkea eduskunnan luottamus hallituksen politiikkaan ja toimintakykyyn, siis siihen, miten hallitus toteuttaa vapailla vaaleilla valitun eduskunnan enemmistön tahtoa.

Arvoisa puhemies! Hallitus on ensimmäisen vuotensa aika vienyt määrätietoisesti läpi Suomelle välttämättömiä talous- ja työllisyysuudistuksia. Olemme tehneet päätökset Suomen julkisen talouden vaatimista yhdeksän miljardin euron sopeutustoimista. Olemme toteuttaneet ja toteuttamassa työmarkkinauudistuksia, jotka olisi pitänyt tehdä kymmeniä vuosia sitten. Olemme uudistaneet sosiaaliturvaa kannustavaksi. Olemme vahvistaneet turvallisuutta ja lisänneet poliisien määrää. Olemme tehneet historialliset panostukset tutkimukseen ja kehitykseen. Olemme vahvistaneet perusopetusta. Olemme lisänneet peruskouluun viikkotunteja, korkeakouluihin aloituspaikkoja [Eduskunnasta: Asiaan!] ja päättäneet tuhannesta uudesta väitöskirjatutkijasta korkeakouluihin eri puolelle Suomea. Kevään kehysriihessä teimme ratkaisut uusista kasvua vauhdittavista toimista. Parhaillaan huolehdimme, että saamme Suomelle keskeiset kysymykset nostettua tulevan EU-komission agendalle. [Vasemmalta: Koska tulemme asiaan? — Ben Zyskowicz: Eikö tämä ole tärkeä asia?]

Kaiken tämän valossa rohkenen arvioida tämän hallituksen olevan erittäinkin toimintakykyinen. Myös opposition hallituksen tekemiin päätöksiin kohdistaman kritiikin määräästä on voinut tehdä saman johtopäätöksen. Sen perusteella joku voisi sanoa opposition pitävän hallitusta ehkä liiankin toimintakykyisenä. [Eveliina Heinäluoma: Onko tämä nyt käsiteltävä asia?]

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on sitoutunut demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltion edistämiseen. Valtioneuvosto antoi syksyllä eduskunnalle tiedonannon toimista, joilla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä suomalaisessa yhteiskunnassa. Tämän tiedonannon sisältöön jokainen hallituspuolue on sitoutunut.

Vapaan median toimintaedellytysten turvaaminen on keskeinen osa oikeusvaltiota ja demokratiaa. Vapaassa demokratiassa myös median tehtävä on arvioida valtaa pitävien toimintaa avoimesti ja kriittisesti.

Toimittajat ilman rajoja -järjestön lehdistönvapausindeksissä Suomi on sijalla viisi [Vasemmalta: Enää!] eli kärkijoukossa muiden Pohjoismaiden kanssa, kuten kuuluukin olla. [Vasemmalta: Mennyt alaspäin!] Suomi on lehdistönvapauden mallimaa, ja meillä mediaan luotetaan. Vapaa media on myös merkittävä yhteiskunnallisen vallan käyttäjä, neljänneksi valtiomahdiksikin kutsuttu.

Median ja sen edustajien on saatava toimia vapaasti ilman yrityksiä vaientaa tai vaikeuttaa heidän työtään. [Eduskunnasta: Tämähän ei toteudu tällä hetkellä!] Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö esimerkiksi journalismin sisällöstä tai toimituksissa tehdyistä valinnoista voisi käydä kriittistä, avointa keskustelua. [Välihuutoja] Vapaa keskustelu ja mielipiteen ilmaisu kuuluvat demokratiaan siinä missä tiedotusvälineiden vapauskin. [Miko Bergbom: Kuuleko vasemmisto?] On tärkeää, että meillä käydään herkästi keskustelua niin sananvapaudesta kuin lehdistönvapaudesta.

Arvoisa puhemies! Eduskunta äänesti ministeri Rydmanin luottamuksen puolesta 8.9.2023 äänin 106—65. Rydmanin luottamusta on siis punnittu eduskunnassa jo vuoden sisällä nykyhetkestä. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Eri asiassa!]

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

Ministeriltä edellytetään, että hän noudattaa virassaan perustuslakia ja muita lakeja sekä toimii oikeudenmukaisesti ja puolueettomasti kansalaisten ja yhteiskunnan parhaaksi. Näin ministeri Rydman on hallituksen parhaan tiedon mukaan ministerin tehtävässään toiminut. [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!]

Kun hallituspuolueiden edustajat tässä salissa antavat tukensa ministeri Rydmanille, he eivät anna tukeaan sille, miten tämä toimii tai on toimimatta yksityiselämässään. He antavat tukensa sille, että hallitus jatkaa työtään Suomen turvallisuuden, kestävän talouden ja hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

12.07 Timo Furuholm vas: Arvoisa puhemies! Ohhoh. — Vallan mukana tulee aina myös vastuu. Kansanedustajat ja ministerit käyttävät tämän maan korkeinta valtaa, joten meidän jokaisen tässä salissa on ymmärrettävä tuon vallan tuoma vastuu. Perustuslain mukaan ministereiden on oltava rehellisiksi ja taitaviksi tunnettuja Suomen kansalaisia. Ministereiden luottamus ei rakennu pelkästään onnistumisesta tai epäonnistumisesta oman salkun hoitamisessa, vaan luottamusta synnyttää tai murentaa ministerin toiminta laajemmin.

Tämän välikysymyksen juuret ovat menneisyydessä. Kaksi vuotta sitten Helsingin Sanomien laajassa lehtijutussa kerrottiin, miten silloin vielä kokoomuksen kansanedustaja Wille Rydman oli pidemmän aikaa hyödyntänyt poliittista asemaansa hankkiutuakseen tekemisiin nuorten naisten ja tyttöjen kanssa. Tapahtumien hetkellä alaikäiset tai merkittävästi Rydmania nuoremmat naiset kertoivat kokeneensa Rydmanin toiminnan ahdistavana.

Arvoisa puhemies! Poliitikollakin on oikeus yksityiselämään. Se on selvä asia. Mutta kyllä kansanedustajan ja ministerin on kannettava vastuunsa, oltava rehellinen ja ennen kaikkea ymmärrettävä, millainen yhteiskunnallinen viesti hänen toiminnastaan välittyy.

Miten Wille Rydman päätti toimia sen jälkeen, kun tiedot hänen yksityiselämästään päätyivät julkisuuteen? Kantoiko hän vastuun aiemmasta toiminnastaan? Ei kantanut. Silloinen kokoomuksen kansanedustaja Rydman päätti puolustautua hyökkäyksellä. Hän väitti, ettei juttu ollut totta, ja teki rikosilmoituksen kunnianloukkauksesta. Hän mustamaalasi kokemuksistaan kertoneita naisia ja jutun kirjoittaneita toimittajia.

Nyt, kaksi vuotta alkuperäisen lehtiartikkelin jälkeen, esitutkinta ja syyteharkinta ovat päättyneet. Syyttäjä totesi, ettei esitutkinnassa löytynyt todennäköisiä syitä epäillä kunnianloukkausta, eikä nostanut syytteitä. Entä miten nyt perussuomalaisten ministerinä toimiva Rydman päätti toimia? Kantoiko hän vastuun? Ei kantanut. Hän jatkoi yksityishenkilöiden ja median mustamaalaamista.

Välikysymyksessä on kyse valta-aseman toistuvasta väärinkäytöstä: siitä, miten ministeri Rydman on käyttänyt valta-asemaansa ministerinä pyrkiäkseen hiljentämään mediaa [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] ja yrittääkseen valta-asemaansa käyttäen leimata niin kokemuksistaan kertoneita naisia kuin työtään tehneitä toimittajia. Oleellinen kysymys onkin: onko tämä sellaista toimintaa, jonka muut hallituspuolueet hyväksyvät? Äskeisen puheenvuoron jälkeen näyttää olevan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ääni värisee!]

Arvoisa puhemies! Kouluterveyskyselyn mukaan 45 prosenttia peruskoulun kahdeksannen ja yhdeksannen luokan tytöistä on kohdannut häiritsevää seksuaalista ahdistelua [Jenna Simulan välihuuto] viimeisen vuoden aikana — siis lähes puolet yläkouluikäisistä tytöistä. Aikuisten tehtävä on turvata jokaiselle lapselle ja nuorelle kasvurauha. Siihen kuu-

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

luu myös rauha osallistua poliittiseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan joutumatta häirinnän tai ahdistelun kohteeksi. Tutkimuksista tiedetään, että tilanteet, joissa näin tapahtuu, ovat nuorille usein vakavasti haitallisia — erityisesti silloin, kun kyseessä on myös muuten epätasapainoinen valtasuhde.

Wille Rydman oli kokoomuksen kansanedustaja alkuperäisten tapahtumien tekohetkellä. Tietojen tultua julkisuuteen kokoomuksen puheenjohtaja Petteri Orpo totesi, että Rydmania kohtaan on iso luottamuspulla, ja Rydman erosi ensin kokoomuksen eduskuntaryhmästä ja myöhemmin puolueesta. Kokoomuksessa otettiin vakavasti julki tulleet tiedot valta-aseman väärinkäytöstä.

Vielä viime viikollakin kokoomuksen puheenjohtaja ja nykyinen pääministeri Petteri Orpo sanoi, ettei Wille Rydman voisi toimia kokoomuksen ministerinä. Äskен pääministeri Orpo vastasi koko hallituksen puolesta välikysymykseen. Suomessa ministerit nimitään pääministerin esityksestä. Miten on mahdollista, että henkilö, joka ei nauttisi ministerinä puoluejohtaja Orpon luottamusta, voi nauttia pääministeri Orpon luottamusta? Pääministerin tehtävään kuuluu valtavasti valtaa mutta myös vastuuta. Hän omalta osaltaan ratkaisee, onko luottamusta vai ei. Nyt kysymys on siitä, kantaako pääministeri vastuunsa.

Arvoisa puhemies! Pitäisi olla itsestään selvää, että meidän päättäjien on tehtävä kaikkemme sen eteen, että Suomi olisi turvallinen maa myös tytöille ja naisille. Ehdoton vähimmäisvaatimus on se, että vallanpitäjät osoittavat omalla toiminnallaan, että häirinnälle ja epäasialliselle käytökselle on aidosti nollatoleranssi. Ikävä kyllä nyt olemme saaneet nähdä lähinnä vähättelyä ministerin toimesta.

Poliitikot ovat median tarkan syynin kohteena, ja näin kuuluukin olla. Vallankäytön ja vallankäyttäjien vahtiminen on vapaan median tehtävä. Suomen historiassa on täysin poikkeuksellista, että ministeri hyökkää omasta valta-asemastaan tällaisella voimalla yksityishenkilöitä ja mediaa vastaan. Vallankäyttäjien hyökkäyksiä vapaata mediaa kohtaan on totuttu näkemään autoritäärisissä maissa mutta ei Suomessa. On vaikea uskoa, että muut hallituspuolueet hyväksyisivät tämän toiminnan. Suomen historiassa ministerit ovat eronneet huomattavasti vähäisemmistäkin syistä.

Arvoisa puhemies! On vielä yksi näkökulma, jota on syytä tarkastella. Neljästä hallituspuolueesta kahden, kokoomuksen ja RKP:n, johto on ilmaissut suoraan, ettei valitsisi Rydmania ministeriksi. Herää kysymys: miten hyvin elinkeinoministeri Rydman voi hoitaa tehtävänsä, kun luottamusta ei koko hallituksella ole? [Vilhelm Junnilan välihuuto] Entä voimmeko luottaa hallituksen toimintakykyyn tämän epäluottamuksen keskellä?

Tämä ei ole ensimmäinen kerta, kun keskustelemme ministeri Rydmanin luottamuksesta. Ja sen verran korjaan pääministeri Orpoa, että silloin keskustelimme aivan eri asiasta. [Vilhelm Junnilan välihuuto] Eduskunta on aiheesta jo kertaalleen äänestänyt. Silloin aiheena olivat julkisuuteen päätyneet Rydmanin yksityisviestit, joissa oli rasistista ja antisemitististä sisältöä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Sanoo kommunisti!]

Elinkeinoministeri Rydmanin tärkeään salkkuun kuuluvat muiden asioiden ohella viennin, matkailuun, elinkeinoelämän ja yritysten kansainvälistymiseen sekä ulkomaisiin investointeihin liittyvät asiat. Herää perusteltu huoli, millaisia vaikutuksia elinkeinoministerin toiminnalla on hänen mahdollisuuksiinsa hoitaa kansainvälistä yhteistyötä sekä laajemmin Suomen kansainvälisiin kauppasuhteisiin [Jenna Simulan välihuuto] ja Suomen kansainväliseen maineeseen. [Juho Eerola: Onko tullut valituksia tähän?]

Arvoisa puhemies! Ministerin luottamus perustuu kahteen keskeiseen asiaan: pääministerin luottamukseen ja eduskunnan luottamukseen. Meillä kansanedustajilla ei ole yksin

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

valtaa asiassa, kuten pääministerillä on, mutta meillä on yhdessä kollektiivisesti valta ja vastuu. Jokainen meistä painaessaan nappia Wille Rydmanin luottamuksesta ottaa silloin henkilökohtaisesti kantaa siihen, hyväksyykö ministeri Rydmanin toiminnan, hyväksyykö ministeri Rydmanin vähättelevän suhtautumisen tähän vakavaan asiaan. Jokaisen tässä salissa pitäisi myös kysyä itseltään, minkälaisen viestin me oikein täältä haluamme ulos lähettää [Jenna Simula: Älkää viitsikö!] niin vapaalle medialle kuin maamme naisille ja työille.

Arvoisa puhemies! Teen seuraavan epäluottamusehdotuksen: Ministerin tehtävä edellyttää luottamusta, jonka arviointi on rikoslakia laajempi yhteiskunnallinen kysymys. Elinkeinoministeri Wille Rydman on ministerin valta-asemasta käsin painostanut tiedotusvälineitä ja yksityishenkilöitä. Se ei vastaa ministeriltä edellytettävää käytöstä, mutta ministeri Rydman itse tai muu hallitus eivät ole halukkaita [Juho Eerolan välihuuto] kantamaan asiassa vastuuta. Siksi ehdotan, että eduskunta toteaa, että ministeri Rydman ei nauti eduskunnan luottamusta. — Kiitos. [Perussuomalaisten ryhmästä: Onneksi olemme oikeusvaltio emmekä toverituomioistuin!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten siirrymme ryhmäpuheenvuoroihin. — Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

12.15 Matias Marttinen kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ennen väliskysymystä haluan todeta kokoomuksen eduskuntaryhmän puolesta, että Oulun tapahtumien myötä tuomitsemme täysin väkivallanteot. Ajatuksemme ovat uhrien, heidän läheistensä ja kaikkien oululaisten luona, kaikkien heidän luona, joita nämä tapahtumat ovat syvästi järkyttäneet. Rasismiviharikokset ja väkivalta ylipäänsä ovat täysin tuomittavia. Ja, herra puhemies, on hienoa ja arvokasta, että eduskunta voi käydä tästä asiasta laajan yhteisen keskustelun, koska on meidän yhteinen tehtävämme huolehtia siitä, että jokainen voi kokea olonsa turvalliseksi tässä maassa. [Välihuuto vasemmalta]

Arvoisa puhemies! Kokoomus rakentaa politiikkaansa demokratian, vahvan oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien perustalle. Nämä samat arvot ovat hallituksen ohjelman keskiössä, ja niiden pohjalta hallitus tekee politiikkaansa. Demokraattiseen oikeusvaltioon kuuluu olennaisesti myös vapaan lehdistön toiminta. Medialla on oikeus arvioida päättäjiä ja heidän tekemiään päätöksiä.

Herra puhemies! Opposition jättämässä väliskysymyksessä on kyse eduskunnan luottamuksesta koko Suomen hallitukseen. Kokoomuksen eduskuntaryhmä ei allekirjoita väliskysymyksessä esitettyjä huolia hallituksen toimintakyvystä — päinvastoin. Orpon hallitus on tarttunut määrätietoisesti Suomen vakaviin ongelmiin. Vahvaa toimintakykyä osoittavat jo ensimmäisenä vuonna tehdyt tärkeät uudistukset. Hallituksen tekemä työ on Suomelle välttämätöntä, ja siksi sitä on jatkettava.

Herra puhemies! Eduskunta antoi viime syksynä luottamuksensa ministeri Rydmanille. Tämän jälkeen ministeri Rydman on hoitanut elinkeinoministerille kuuluvat virkatehtävänsä. [Atte Harjanne: Hoitanut tehtävänsä, ajatella!]

Orpon hallitus nauttii kokoomuksen eduskuntaryhmän luottamusta. [Vasemmalta: Aika kiusalliselta vaikuttaa! — Olisitte voinut puolustaa vähän seikkaperäisemmin!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

12.17 **Jenna Simula ps** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän keskustelun ytimessä on kysymys oikeusvaltiosta ja sananvapaudesta — arvoista, jotka ovat keskeisiä demokraattisessa yhteiskunnassamme. Journalismilla on merkittävä rooli vallan vahtikoirana ja tiedonvälityksen tehtävässään. Tämä on tärkeää, mutta on myös tunnustettava, että sen mukana tulee vastuullisuus ja velvollisuus tarkistaa tietojen paikkansapitävyys, erityisesti silloin kun kyseessä ovat vakavat syytökset yksilöä kohtaan. Ministeri Rydman on joutunut tilanteeseen, jossa häntä on syytetty erinäisistä teoista, ja nämä syytökset ovat levinneet laajalle median kautta. Nyt on esitetty väitteitä, että hän olisi mustamaalannut yksityishenkilöitä ja mediaa.

Ensinnäkin haluan korostaa tässä sananvapauden merkitystä, joka on turvattu perustuslakimme 12 §:ssä. Jokaisella on sananvapaus. Jokaisella, niin tavallisella henkilöllä kuin ministerilläkin, on oikeus puolustautua syytöksiä vastaan. Tämä on oleellinen osa oikeusvaltiota. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Se on yksi demokraattisen yhteiskunnan peruspilareista ja olennaista oikeusvaltion toimivuuden kannalta.

Ministeri Rydmanin oikeus puolustaa itseään ja kyseenalaistaa häntä vastaan esitettyjä väitteitä on siis perustuslaillinen oikeus. Tämä ei ole merkki ministerin arvovallan ja näkyvyyden hyväksikäytöstä taikka poliittisen valta-aseman väärinkäytöstä, vaan siitä, että hän käyttää hänelle kuuluvaa oikeutta suojata omaa mainettaan ja kunniaansa. Median rooli julkisessa ja yhteiskunnallisessa keskustelussa on tärkeä, mutta niiden rinnalla on välttämätöntä, että säilytämme yhteiskunnassamme oikeudenmukaisuuden periaatteet.

Ministeri Rydmanin toiminta on ollut myös avoimen oikeusprosessin alainen, eikä tämän johdosta ole asiassa ollut aihetta epäillä Rydmania rikoksesta. Oikeusvaltiossa syytömyysolettama on keskeinen periaate. On kohtuutonta tuomita henkilöä pelkkien syytösten perusteella ilman oikeudellista näyttöä.

Haluan painottaa, että ministeri Rydmanin asema hallituksessa perustuu luottamukseen. Hän on hoitanut ministerinsalkkuansa kiitettävästi, ja hänen takanaan on koko perussuomalaisen eduskuntaryhmän luottamus. Ministeri Rydman on osoittanut johtajuutta ja sitoutumista tehtävässään. Hänen vahva talousosaamisensa ja strateginen ajattelunsa ovat olleet tärkeässä osassa Suomen talouden kuntoon laittamisessa. Ministeri Rydman on niin ikään ottanut tärkeäksi prioriteetikseen panostukset itäisen Suomen elinvoiman lisäämiseksi näinä muuttuneina aikoina, kun itänaapurimme Venäjä käy julmaa sotaa Ukrainassa.

Rydmanin toiminta elinkeinoministerinä kansainvälisesti ei ole myöskään jäänyt huomaamatta. Hänen kyvykkyytensä luoda ja vahvistaa tärkeitä kauppasuhteita on ratkaisevaa Suomen taloudellisten etujen edistämisessä ulkomailla. Kansainvälisesti ministeri Rydmania arvostetaan luotettavana ja ammattitaitoisena neuvottelijana. Hänen toimintansa on edistänyt Suomen mainetta luotettavana kauppakumppanina ja innovatiivisena taloutena. Ministeri Rydmanin kyky rakentaa luottamusta on tärkeä tekijä kansainvälisiä suhteita hoidettaessa.

Ministeri Wille Rydman on siis toiminut ansiokkaasti elinkeinoministerinä. Hänen ammattitaitonsa, sitoutumisensa ja johtajuutensa ovat olleet korvaamattomia Suomen talouden ja elinkeinoelämän kehittämisessä. Luotamme ministeri Rydmanin kykyihin, ja arvostamme hänen työtään Suomen hyväksi.

Arvoisa puhemies! Tässä valossa meidän on arvioitava hänen toimintaansa ja asemaansa ministerinä luottaen oikeusvaltion periaatteisiin ja sananvapauden tärkeyteen. Myös ministerille on suotava oikeudenmukainen kohtelu sekä oikeus puolustaa itseään kiistanalai-

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

sia syytöksiä vastaan, etenkin silloin kun tällaisia syytöksiä esitetään yksipuolisesti yhden vaikutusvaltaisimman median kautta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harakka, olkaa hyvä.

12.22 Timo Harakka sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunta ei ole tuomioistuin. Me emme käsittele täällä sitä, miten kansanedustaja Rydman kohteli alaikäisiä tyttöjä, jotka kertoivat ahdistelusta Helsingin Sanomille kesällä 22. Emme käsittele edes kansanedustaja Rydmanin tuolloin käynnistämää pyhää mediasotaa. Me käsittelemme Rydmanin toimintaa sen jälkeen, kun hänestä tuli valtioneuvoston jäsen. Me käsittelemme vain poliittista luottamusta, onko pääministerillä luottamus omaan ministeriinsä, onko eduskunnalla luottamus, onko kansakunnalla.

Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston jäsen käyttää suurinta valtaa Suomessa. Vuosikymmenien ajan tasavallassa noudatettiin kultaista vallanjakoa. Poliittisen vallan käyttäjä ei saa painostaa vapaata lehdistöä, ei riippumatonta oikeuslaitosta, ei viranomaisia, saati yksittäisiä kansalaisia. Länsimaisessa demokratiassa raja menee tässä: vapaa lehdistö, riippumaton oikeuslaitos, virkakunta. Ja ministerinä Wille Rydman on loukannut kaikkia näitä kolmea. Jokaista.

Aloitetaan vapaasta lehdistöstä, demokratian kulmakivistä. Viime heinäkuussa, kun Rydmanista tuli valtioneuvoston jäsen pääministeri Orpon esityksestä, hän olisi voinut ymmärtää sen vastuun, joka valtaan kuuluu. Mutta ei, hän kiihdytti tahtia. Vuoden aikana ministeri Rydman on julkaissut sosiaalisessa mediassa yli 50 X-päivitystä, joissa hän murentaa vapaata mediaa ja hakee vainoilleen kannattajia — siis keskimäärin kerran viikossa, parhaana kahdesti. Puolet näistä julkaisuista koskee Helsingin Sanomia, suoria lainauksia: ”lehden perättömiä häväistyksiä”, ”härskejä, räikeitä lokajuttuja”, ”maanpetosta kannattavaa moottoripyöräjengin sadismia”, ja myös Iltalehti, Karjalainen, Yle ja MTV ovat ”al-arvoisia”, ”epärehellisiä” ja ”epäeettisiä”. Joka ikinen viikko ministerin arvovallalla. Toimittajan kokemuksella voin myös sanoa, että poliittinen painostus valitettavasti tuottaa tulosta, johtaa toimituksissa sensuuriin ja arkuuteen. Meidän vallankäyttäjien velvollisuus on varjella tiedonvälitystä, ei heikentää sitä, varsinkaan näinä aikoina.

Myös ne naiset, jotka ovat edustaja Rydmanin ahdistelusta aikanaan kertoneet, ovat joutuneet uuden henkisen väkivallan kohteeksi. Se painostaa naisia vaikenemaan ja olemaan hakematta oikeutta. En voi ymmärtää, miten kukaan tasa-arvon kannattaja voi antaa tälle käytökselle luottamuksen.

Arvoisa puhemies! Wille Rydman teki Helsingin Sanomista kaksi vuotta sitten rikosilmoituksen. Viime viikolla tuli syyttämättäjättämispäätös niin Rydmanin oman toiminnan kuin lehden osalta. Mutta ei hän edelleenkään ole ottanut opikseen, vaan arvostelee syyttäjää väärästä ratkaisusta, kuten aiemmin toisen poliitikon saamassa syytteessä. Rydman siis astuu toisenkin rajan yli, painostamaan riippumatonta oikeuslaitosta. Joulun alla korkeimman hallinto-oikeuden presidentti Kari Kuusiniemi vaati painokkaasti hallitusta lopettamaan oikeusvaltion horjuttamisen. Kukas muukaan kuin ministeri Rydman kyseenalaisti julkisesti KHO:n presidentin huolen ja siis todisti, että oikeuslaitoksella on syytä pelätä poliittista painostusta.

Rydmanin omasta puolueesta oli julkisesti vaadittu potkuja apulaisoikeuskanslerille, siis hallituksen omalle laillisuusvalvojalle. Tämä oli Rydmanin mielestä täysin harmitonta. Näin se kolmaskin vallanjaon raja rikkoutui, virkamiesten suoja. Kun seuraavaa virka-

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

miestä uhkailtiin, silloin täyttyi ex-pääministeri Matti Vanhasen mitta. Hän jyrähti huhtikuussa: ”Tällainen painostus sisältää sietämättömän piirteen eikä kerta kaikkiaan sovi suomalaiseseen hallintoon.” Piste. [Ben Zyskowitz: Lautakasassa Vanhanen ei arvostellut Yleisradiota, eihän?] — Eikä nostonut syytettä, toisin kuin eräät. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Viime kädessä vastuu on pääministeri Orpolla. Orpon hallitus sallii sen, että hallituspuolueiden johtavat edustajat pelottelevat, vaientavat ja uhkailevat jokaista, joka rohkenee sitä arvostella. Suomeen on laskeutunut pelon ja väkivallan lyijynraskas ilmapiiri.

Pääministeri Orpo, sanoitte äskettäin, että Wille Rydman ei voisi olla kokoomuksen ministeri. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kummalla on rikostuomio?] Olette kuitenkin esittänyt häntä hallituksenne ministeriksi. Tämä on tapahtunut perustuslain 61 §:n mukaan, tätä vastuuta ette voi paeta kenenkään muun selän taakse. Mikä ministeri Rydmanin toiminnassa on sellaista, että hän ei voisi olla teidän oma ministerinne? Nyt teiltä vaaditaan siihen vastaus. [Jenna Simulan välihuuto] Hyväksyttkö kaiken ministeri Rydmanin toiminnan? Nauttiiko elinkeinoministeri pääministerin täyttä luottamusta, aitoa luottamusta?

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Eduskunta ei ole tuomioistuin. Nyt käsittelemme Wille Rydmanin luottamusta — sitä, jonka hän jo kertaalleen menetti ilman tuomiota tai edes syytettä pääministerin omalta puolueelta. [Jenna Simulan välihuuto] Ei hän vielääkään sitä ansaitse.

Edustaja, joka tänään antaa ministerille luottamuksen, [Perussuomalaisten ryhmästä: Maanantaina!] antaa hyväksynnän sille, että oikeusvaltion perusteita nakerretaan: sekä tärkeimpiä instituutioita että yksityisten ihmisten suojaa. [Eduskunnasta: Älkää viitsikö!] Tästä syystä sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä yhtyy epäluottamuslauseeseen.

Jos poliittiset vallankäyttäjät vainoavat tiedotusvälineitä, tuomioistuimia ja virkakuntaa, siirrymme askel askeleelta pois päin oikeusvaltiosta, joka takaa suomalaisille yhdenvertaisen turvallisuuden. Lyhytkin askel Orbánin tiellä on liian pitkä askel.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä. [Välihuuto — Perussuomalaisten ryhmästä: Puhuu vahingonteosta tuomittu! — Jenna Simula: Nyt tulee rakentavaa puhetta! — Vasemmalta: Simulakin voisi kuunnella!]

12.28 Antti Kurvinen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Keskusta tuomitsee kaiken häirinnän ja ahdistelun. Erityisen väärin on, jos valta-asemaa käytetään kohtelemaan toista ihmistä väärin.

Perustuslain mukaan kansanedustajan tulee esiintyä vakaasti, arvokkaasti ja loukkamatta toista henkilöä. Perustuslain mukaan ministerien pitää olla rehellisiksi ja taitaviksi tunnettuja Suomen kansalaisia.

Herra puhemies! Jos oikein muistan, niin tänään on tasan vuosi Orpon hallitusta ja lähes tasan vuosi Wille Rydmanin ministeriyyttä, tasan vuosi kokoomuksen ja perussuomalaisten valtaa. On paikallaan arvioida, [Jani Mäkelän välihuuto] miten makaa, mikä on ollut tämän vuoden tulos.

Tulos on se, että Suomi on vakavissa talous-, työttömyys- ja velkaongelmissa. Terveys-, vanhus- ja muita lähipalveluja ajetaan alas. [Jani Mäkelä: Miten tämä liittyy asiaan?] Köyhyys, eriarvoisuus ja osattomuus ovat todellisuutta yhä useammalle suomalaiselle tämän vuoden jälkeen

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

Elinkeinoministerin tehtävänä hallituksessa on huolehtia yritysten pärjäämisestä ja koko maan kehittämisestä tasapuolisesti. Meillä on Suomessa konkurssiaalto, teollisuudella ja viennillä menee huonosti, ja rakentaminen on lamassa. Aluepolitiikka on laiminlyöty, ja etenkin itäisen Suomen kohtelu on kylmäkiskoista. En voi hyvällä tahdollakaan sanoa, että ministeri Rydman olisi onnistunut varsinaisissa virkatehtävissään.

Luottamusta ovat vieneet myös hänen toistuva hyökkäilynsä oikeuslaitosta, mediaa ja muita yhteiskunnan instituutioita kohtaan. Suomen keskusta pitää tässä levottomassa maailmanajassa äärimmäisen tärkeänä suomalaisten instituutioiden ja oikeusvaltion sekä sananvapautemme puolustamista. [Jenna Simula: Paitsi ministerin!]

Arvoisa puhemies! Vastuu Suomen asioiden hoidosta on aina koko hallituksella. Lopulta kokonaisvastuu on pääministerillä. Suomen johtaminenkaan ei tällä hetkellä ole kovin vakuuttavaa. Päinvastoin se näyttää sekavalta. Perustuslain mukaan presidentti nimittää ministerit pääministerin esityksestä. Nyt pääministeri Orpo on julkisesti ilmaissut epäluottamuksen ministeri Rydmanille, ja näin on toiminut myös hallituspuolue RKP:n eduskuntaryhmä. Kysynkin, miten Wille Rydman voisi tämän kaiken jälkeen uskottavasti jatkaa elinkeinoministerinä.

Tilanne on mielestäni pimeä ja ristiriitainen. Valtiosäännön ja politiikan pelisääntöjen mukaan kaikki ministerit ovat samanarvoisia ja samassa virkavastuussa. Valtioneuvosto työskentelee kollegiona. Ei ole olemassa täysin luotettuja A-sarjan ministereitä ja alennettua luottamuksen B-luokan ministereitä. Poliitikassa on niin, että luottamusta joko on tai sitä ei ole. [Vasemmalta: Juuri näin!] Ei ole olemassa mitään kevytluottamusta.

Herra puhemies! Suomi ansaitsee parempaa kuin tämän hallituksen arvottomat näytelmät. Siksi teen seuraavan epäluottamuslause-ehdotuksen:

”Suomen tilanne ja näkymät eteenpäin ovat vakavat. Ministeri Rydman ja hallitus ovat epäonnistuneet. Ministeri Rydmanilla ei enää ole edellytyksiä tehtäviensä hoitamiseen eikä hallituksella toimintakykyä. Siksi eduskunta toteaa, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta.” [Jenna Simula: Se ei ollutkaan kovin rakentava puhe, oon niin pettynyt!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

12.33 Atte Harjanne vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällaiselle välikysymykselle ei pitäisi olla mitään tarvetta. Sivistystä, käytöstapoja, vapaata mediaa, naisten ja tyttöjen oikeuksia kunnioittavassa poliittisessa kulttuurissa ministeri Rydmania ei olisi koskaan nimitetty ministeriksi, ja viimeistään nyt, kun alkuperäiselle Helsingin Sanomien jutulle Rydmanin toiminnasta on tullut myös syyttäjän tarkastelun kestävä näyttö, olisi ministerin ollut aika tehdä johtopäätökset ja pyytää eroa. Näin ei ole tapahtunut. Ei, vaikka pääministeri ja hallituskumppani RKP ovat myös antaneet ymmärtää, ettei ministeri Rydmanin käytöksellä pitäisi olla asiaa valtioneuvoston jäseneksi. Siksi jätimme välikysymyksen asiassa, joka ei ole missään määrin hallitus—oppositio-kysymys, vaan kysymys siitä, millaista poliittista kulttuuria tässä maassa rakennetaan, ja millaista käytöstä ministerin tehtävissä toimivilta hyväksytään. [Jenna Simula: Mites teidän paljubileet?]

Vetoankin nyt jokaiseen edustajaan tässä salissa ryhmään katsomatta. [Jenna Simula: Oliko siellä alaikäisiä?] Millaisen viestin ministeri Rydmanin luottamuksen puolesta äänestäminen antaisi? Mitä se kertoisi politiikasta ja vallasta suomalaisille — nuorille, suuralle yleisölle? Mitä se kertoisi suhtautumisesta vapaaseen ja riippumattomaan mediaan? Mitä se kertoisi niille tytöille, jotka ovat kokeneet seksuaalista häirintää tai ahdistelua it-

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

seään vanhemman ja vaikutusvaltaisemman miehen toimesta? Mitä se kertoisi Suomesta maailmalle? [Ben Zyskowicz: Mitä se kertoo teistä, että pakotatte tähän äänestykseen?]

Onko Suomi maa, jossa vallankäyttäjän ahdistava käytös, rasistiset kommentit ja vapaan lehdistön mustamaalaaminen ja panettelu ministeriasemassa hyväksytään, koska perinteet nyt vain ovat sellaiset, ja jossa politiikasta puuttuu moraali ja empatia, ja tilalla on vain kyyninen vallanhimo, [Juho Eerolan välihuuto] jossa tärkeintä ole olla minkään puolella vaan toisia vastaan? Minusta se olisi yksiselitteisesti häpeäksi tälle maalle. [Vilhelm Junnila: Osaavatko vihreät muuta kuin mollata?]

Sitä paitsi puhe perinteistä on oikeastaan puppua. On totta, että Suomessa hallituspuolueet saavat valita ministerinsä itse, ja se onkin ihan fiksu periaate. Koko hallitusyhteistyön ydin on silti luottamus, ja tässä maassa on vaihdettu pääministeriäkin useampaan otteeseen, kun hallituskumppaneiden luottamus on loppunut.

Ärade riksdagsledamöter från SFP, väg nu vad som är rätt beslut. Minister Adlercreutz sade under helgen att SFP har en särskild uppgift inom det finska partifältet. Jag hoppas att den uppgiften inte är att möjliggöra att finsk politik glider bort från civilisation och anständighet till en värld där agerande som det från minister Rydman belönas.

Arvoisat kristillisdemokraatit, tiedän, että teidän politiikkanne nojaa vahvasti perinteisiin arvoihin. Miten ne arvot tulevat tässä äänestyksessä näkymään?

Ja, perussuomalaiset, miettikää tekin, onko ministeri Rydmanin käytöksen hyväksyminen teidän periaatteidenne mukaista. Kannattaako tästä tosissaan tehdä arvovalta- ja hallituskysymys? Onko se Suomen etu? [Ben Zyskowicz: Tehän siitä teette!]

Ja ennen kaikkea, pääministeri Orpo: Oletteko todella sitä mieltä, että painetaan vain ”jaa” ja jatketaan eteenpäin olankohautuksella? Mitä se kertoisi teistä arvojohtajana ja vastuunkantajana?

Palaan vielä edellä mainittuihin puheenvuoroihin ja muistutan, että tämä välikysymys ei koske hallituksen toimintakykyä, se koskee ministeri Rydmania.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Furuholmin esittämää epäluottamuslausetta. Ministeri Rydmanilla ei ole vihreän eduskuntaryhmän luottamusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, Minja, olkaa hyvä.

12.37 Minja Koskela vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämänpäiväisessä keskustelussa on pohjimmiltaan kyse vallasta, vallankäytön rajoista sekä niistä resursseista, joilla vallankäyttäjää voidaan demokratiassa arvioida. Kun puhumme ministerin luottamuksesta, puhumme instituutiosta, jonka mukana tulee valtaa. Valta ei kuitenkaan ole automaatio. Demokratiassa sitä on mahdollista ja jopa suotavaa arvioida sekä kyseenalaistaa. Erityisen tarpeellista on se, että epätervettä vallankäyttöä voidaan kritisoida tarvittaessa julkisesti.

Elinkeinoministeri Ville Rydmanin vallankäytön arvioinnin tapauksessa on ainakin kaksi keskeistä näkökulmaa valtaan: yhtäältä kansanedustajan epäasiallinen toiminta suhteessa alaikäisiin tai huomattavan nuoriin tyttöihin ja toisaalta ministerin hyökkäävä toiminta suhteessa mediaan ja lehdistönvapauteen.

Arvoisa puhemies! Kesällä 2022 Helsingin Sanomat uutisoi silloisen kokoomuksen kansanedustaja Rydmanin pitkään jatkuneesta epäasiallisesta ja ahdistavasta käytöksestä

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

alaikäisiä ja nuoria naisia kohtaan. Artikkelin yhteiskunnallinen merkitys ei ollut ainoastaan Rydmanin toiminnan arvioinnissa. Kyse oli myös sen arvioinnista, millaista vallankäyttöä poliittisesti korkeassa asemassa toimivalle henkilölle sallitaan. Artikkelin julkaisun jälkeen Rydman aloitti mittavan julkisen hankkeen sosiaalisessa mediassa sekä oikeuslaitoksen kautta. Rydman teki rikosilmoituksen Helsingin Sanomien jutusta, ja toimittajien lisäksi Rydman syytti toimittajille puhuneita naisia valehtelusta.

Yksi esimerkki on Helsingin Sanomien Miljaksi nimeämä henkilö. Miljaa epäiltiin rikoksesta, koska hän oli kertonut Rydmanin käytöksestä keskusrikospoliisille ja koska Helsingin Sanomien jutussa siteerattiin näitä kertomuksia. On lähtökohtaisesti ongelmallista, jos ihmiset joutuvat kunnianloukkaustutkintojen kohteeksi siksi, että media siteeraa poliisille annettuja kertomuksia. On kuitenkin myös ongelmallista, mikäli yhteiskunnallista valtaa käyttävä henkilö tekee tutkintapyyntöjä sen perusteella, mitä poliisille on kerrottu. Tällainen toiminta vahvistaa tulkintaa siitä, että Rydmanin tavasta käyttää valtaa uupuu vallankäyttäjälle välttämätön itsereflektio. Oma maine ei puhdistu sillä, että muiden mainetta yritetään liata. Näin ministeri Rydman on kuitenkin toiminut. Esimerkiksi 11.6. ministeri Rydman kirjoitti viestipalvelu X:ssä: ”Olisi kunniaksi medialle, jos lehdistömme ei toimisi sentään ihan näin räikeän epä-älyllisesti.” Syytös on vahva ja ministerin suusta huomattavan painava.

Kokoomukselle Helsingin Sanomien juttu oli liikaa, ja Rydman sai lähteä puolueesta. Perussuomalaisille asia ei ollut ongelma, päinvastoin puolueen toimijoiden ulostuloissa lyötiin bensa liekkeihin suhteessa Rydmanin ulostuloihin Helsingin Sanomien epäluotettavuudesta. On syytä huomata, että median, tutkijoiden ja asiantuntijoiden vähättely ja suoranainen mustamaalaaminen kuuluu oikeistopopulistien ja laita-oikeiston pelikirjaan myös maailmalla. Perussuomalaisille se vaikutti olevan jopa yksi syy nostaa Rydman ministeriksi.

Arvoisa puhemies! On selvää, että poliitikot eivät aina pidä siitä, mitä toimittajat heistä kirjoittavat. Näin sen tulee kuitenkin demokratiassa myös olla. Siksi vastuullinen vallankäyttäjä suojelee myös vallan vahtikoiria. Toisin sanoen: jos tukee demokratiaa, tukee lehdistönvapautta. Tällä hetkellä kehitys on kansainvälisesti päinvastainen, ja joissain Euroopan unionin jäsenmaissa perusteettomat oikeuskanteet työllistävät tuomioistuimia ja niistä on tullut merkittävä ongelma. Niin sanottujen strategisten häirintäkanteiden eli SLAPP-kanteiden tarkoitus on pelotella julkisesti kritiikin esittäjät hiljaisiksi ja vaikuttaa siten esimerkiksi journalistien halukkuuteen tehdä työtään.

Euroopan parlamentissa hyväksyttiin helmikuussa ja EU:n neuvostossa maaliskuussa direktiivi julkiseen keskusteluun osallistuvien henkilöiden suojelemiseksi kuvaillun kaltaisilta SLAPP-kanteilta. Aiheesta ei olla käyty Suomessa erityisen laajaa keskustelua. Wille Rydmanin esimerkki antaa kuitenkin osviittaa siitä, että tällainen keskustelu olisi Suomessa hyvinkin tarpeen.

Arvoisa puhemies! Kesällä 2024 uutisoitiin, että toimittajat eivät saaneet jutusta syytteitä. Syyttäjän päätöksen jälkeen sekä kokoomus että RKP ovat ilmaisseet, että Rydman ei voisi toimia heidän puolueidensa ministerinä. Rydman toimii kuitenkin näiden puolueiden ja kokoomuksen Petteri Orpon johtaman hallituksen ministerinä. Kun ministeri esittää valta-asemasta käsin rajuja syytöksiä yksittäisistä henkilöistä ja mediasta, mikä voi pahimmillaan kaventaa sananvapautta — jota esimerkiksi edustaja Simula täällä peräänkuulutti — on ministerin luottamuksen mittaaminen välttämätöntä.

Näillä perusteilla kannatan edustaja Furuholmin tekemää epäluottamusehdotusta.

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Andersson, Otto, varsågod.

12.43 **Otto Andersson r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Varje riksdagsledamot och varje medlem i statsrådet måste inse hur viktigt det är att föregå med exempel. Vi rikspolitiker har ett alldeles särskilt ansvar för hur vi agerar och hur vi uttrycker oss. Vi väljer själv vilka ord vi använder och hur vi riktar våra budskap och vi har ett alldeles särskilt ansvar för hur vi riktar kritik.

Meidän jokaisen kansanedustajan ja myös jokaisen valtioneuvoston jäsenen on toimittava esimerkkinä muille. Meillä valtakunnanpolitiikoilla on erityinen vastuu siitä, miten toimimme ja miten ilmaisemme itseämme. Me valitsemme itse, mitä sanoja käytämme ja miten kohdistamme viestimme, ja meillä on erityinen vastuu siitä, miten suuntaamme kritiikkiä. Meidän valta-asemassa olevien tulee kohdella muita kunnioittavasti, olipa kyse sitten kansalaisista, toimittajista tai asiantuntijoista.

Suomalainen yhteiskunta perustuu yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon periaatteille. Jokaisella on oikeus tuntea olonsa turvalliseksi yhteiskunnassamme taustastaan tai sukupuolestaan riippumatta. Oikeusvaltiomme ja demokratiamme perustuvat osallisuuteen, sananvapauteen ja lehdistönvapauteen. Länsimaisessa oikeusvaltiossa ja demokratiassa vapaalla lehdistöllä on täysin ratkaiseva rooli. Meidän, jotka Suomen kansa on valtuuttanut edustamaan heitä, tulee kantaa tätä mandaattia vastuullisesti sekä kunnioittaa ja suojella lehdistönvapautta ja oikeusprosessejamme — silloinkin, kun ne eivät miellyttäisi meitä itseämme.

För oss i SFP är det klart att de som har en maktposition ska behandla andra med respekt, vare sig det handlar om medborgare, journalister eller sakkunniga. Det finska samhället bygger på principer om jämlikhet och jämställdhet. Alla har rätt att känna sig trygga i vårt samhälle oberoende av bakgrund eller kön. Vår rättsstat och vår demokrati grundas på delaktighet, jämlikhet, yttrandefrihet och pressfrihet. I en västerländsk rättsstat och demokrati har fri media en helt avgörande roll. Vi som har fått fullmakt av Finlands folk att representera dem ska bära det mandatet ansvarsfullt och respektera och värna om pressens frihet och våra juridiska processer — även då de inte skulle behaga oss själva. Detta är också en grundförutsättning för medlemskap i svenska riksdagsgruppen.

Arvoisa puhemies! Viime kesänä RKP:n eduskuntaryhmä kävi perusteellisen keskustelun ministeri Rydmanin asemasta ja toiminnasta. Kesän keskustelujen tuloksena hallitus antoi tiedonannon yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa. [Eduskunnasta: Hyvin on edistynyt!] Eduskuntakäsittelyn yhteydessä äänestettiin myös ministeri Rydmanin luottamuksesta, [Vasemmalta: Eri asiasta!] ja äänestimme silloin hallituksen tulevaisuuden puolesta. [Vasemmalta: Kaikkiko? — Kaikki käy!] Ennen äänestystä pääministeri Orpo oli tehnyt selväksi, että äänestyksessä oli kyse koko hallituksen tulevaisuudesta, ei vain yksittäisen ministerin tulevaisuudesta.

Kuten olemme jo aiemmin todenneet, tänään käsittelyssä olevat asiat ovat vakavia ja ongelmallisia, ja niihin tulee suhtautua vakavasti. Samalla tulevassa äänestyksessä on kyse ennen kaikkea hallituksen tulevaisuudesta, ja siksi RKP:n eduskuntaryhmä on päättänyt äänestää hallituksen jatkon puolesta. [Veronika Honkasalo: Uskomatonta, kaikki käy! — Timo Harakka: Panttivanki puhuu!]

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Päivi, olkaa hyvä.

12.47 **Päivi Räsänen kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Välikysymyksellä mitataan eduskunnan luottamusta hallitukseen ja myös hallituksen ministerien toimintaan. Tähän oppositiolla on täysi oikeus, mitä tämän vaalikauden aikana onkin ahkerasti käytetty.

Tämä välikysymys on kuitenkin poikkeuksellinen, sillä se ei kohdistu elinkeinoministerin hallinnonalan toimiin vaan hänen yksityiselämäänsä ja keskusteluihin, joita on käyty pääosin sosiaalisessa mediassa. Pidän ongelmallisena tätä käsittelytapaa — olemme kaikki hajanaisten mediatietojen varassa välikysymyksessä esitetyistä henkilökohtaiseen elämämpiiriin ulottuvista väitteistä. [Timo Harakka: Ette kuunnellut puhettani ollenkaan!] On kohtuutonta olettaa, että edustajat pystyisivät objektiivisesti arvioimaan erilaisia ministeri Rydmanin yksityiselämään tai edes sosiaalisen median päivityksiin liittyviä väitteitä. [Timo Harakka: Ei pidä paikkaansa!] Oppositio käyttää nyt välikysymysmenettelyä toverituomioistumena. [Timo Harakka: Ei pidä paikkaansa!]

Kristillisdemokraattien eduskuntaryhmä pitää tärkeänä toimia, joilla edistetään lasten ja nuorten, tyttöjen ja poikien, kasvurauhaa ja suojelua. Kokemukset ahdistelusta tai epäasiallisesta käytöksestä jättävät jälkensä, ja niihin on suhtauduttava vakavasti. [Vasemmalta: Paitsi jos on ministeri!]

Hallitus tekee yhdessä määrätietoisia toimia yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämiseksi suomalaisessa yhteiskunnassa. Rasistinen ja muu ihmisarvon polkeminen ei ole hyväksyttävää, ja väkivalta on erityisen tuomittavaa, kuten tässä Oulun järkyttävässä tapahtumaketjussa. Jokaisen Suomessa asuvan ja elävän ihmisarvoa, ihmisoi-keuksia ja turvallisuutta on puolustettava.

Lehdistönvapaus ja sananvapaus ovat demokraattisen yhteiskunnan kulmakiviä ja kai-ken myönteisen kehityksen perusta. Moniarvoinen media hoitaa tehtävänsä vallan vahti-koirana, mutta toki sananvapaus ulottuu myös oikeuteen arvioida ja arvostella median toi-mijoita. Kansalaiset odottavat myös meiltä demokraattisesti valituilta edustajiltaan arvo-kasta käytöstä ja asiallista epäkohtiin paneutumista keskinäisen nokittelun ja henkilöön kohdistuvan ilkeilyn sijaan.

Hallituksen toimintaa arvioitaessa onkin tärkeää keskustella monia kansalaisia huoles-tuttavista kysymyksistä. Euroopassa soditaan, ja myös omaa turvallisuuttamme niin rajoil-la kuin sisäisesti on vahvistettava. Väestön ikääntyessä tarvitaan lisää ponnisteluja hyvin-voinnin turvaamiseksi myös tuleville sukupolville. Yritysten ja elinkeinoelämän toiminta-edellytysten turvaaminen kaikilla alueilla on tärkeää, jotta laadukkaat sosiaali- ja terveys-palvelut sekä koulutus ovat kaikkien ulottuvilla, jotta voidaan pitää huolta kaikkein hei-koimmassa asemassa olevista kansalaisista. Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi tarvitaan hyvää yhteishenkeä ja yhteistyötä puolue- ja hallitus—oppositiorajojen yli. Siksi toivon, että tänään keskustelussa vältettäisiin sellaisia puukoniskuja, jotka jättävät arpensa ja tu-lehduttavat yhteisen tekemisen ilmapiiriä.

Arvoisa puhemies! Välikysymyksen tekijät kysyvät, nauttiiko ministeri Rydman halli-tusryhmien luottamusta. Kyllä, pääministeri Orpon hallitus nauttii kokonaisuudessaan kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän luottamusta jatkaessaan työtään Suomen turval-lisuuden, kestävän talouden ja hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

12.51 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Tämän välikysymyksen juuret ovat todellakin menneisyydessä. Muistutan vielä siitä, että me emme ole tässä salissa debatoimassa siitä, vahvistiko syyttäjän ratkaisu Helsingin Sanomien artikkelin koko totuudeksi vai osatotuudeksi, annetaan juristien väentää kättä siitä. [Mai Kivelän välihuuto]

Mutta vastauksena: Jokainen hallituksen ministeri nauttii tehtävässään pääministerin luottamusta, ja pääministeri valvoo sitä, miten he tehtäväänsä hoitavat. Ja luottamus siis on. Yhteistyö hallituksen ministereiden kanssa toimii, myös minun ja ministeri Rydmanin välillä. Hän hoitaa ministerin tehtäväänsä hyvin, asiat etenevät. Me suhtaudumme hallituksena erittäin vakavasti tähän keskusteluun, ja oletan, että siitä on myöskin otettu opiksi.

Arvoisa puhemies! Lehdistönvapaudesta: Suomi on ollut ja Suomi on lehdistönvapauden mallimaa. [Vasemmalta: Oli!] Suomi on ollut viidennellä sijalla, siis samalla kuin nyt, vuodesta 22. [Timo Harakka: Sitä ennen toisella!] Tuskin me alamme täällä nykyistä oppositiota syyttämään siitä, että vuonna 22 sija oli sama kuin tänään.

Väite siitä, että Suomessa vallitsisi pelon ilmapiiri, on väärä. [Veronika Honkasalo: No kyllä vallitsee!] Kesäkuussa julkaistun Kansalaispulssi-tutkimuksen mukaan suomalaisien mielialat ja luottamus yhteiskuntaan ovat päinvastoin kohentuneet. [Perussuomalaisien ryhmästä: Maailman onnellisin kansa!] Jopa 76 prosenttia kokee itsensä ja olonsa luotavaiseksi Suomessa, siis kesäkuussa tehdyn tutkimuksen mukaan. Sellainen ilmapiiri Suomessa on. Oppositio yrittää maalata kuvaa, joka ei ole totta. [Juho Eerola: Lietsotte pelkoa!]

Arvoisa puhemies! Hallitus on toimintakykyinen. Hallitus vie eteenpäin, kuten avauspuheessa totesin, suuria uudistuksia tilanteessa, jossa Suomi on suurten haasteiden edessä. Me olemme nytkin tänään antaneet eduskunnalle lisää asioita käsiteltäväksi: ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon. Hallituksen toimintakyvyssä, hyvä oppositio, ei ole ongelmia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rydman, viisi minuuttia.

12.54 Elinkeinoministeri Wille Rydman: Arvoisa herra puhemies! Jotakuinkin tasan vuosi sitten eräässä päivälehdessä julkaistiin tosiaan laaja artikkeli, jossa esitettiin minusta hyvin järkyttäviä väitteitä. Erityisen järkyttäviä nuo väitteet olivat siksi, että keskeisiltä osiltaan ne eivät olleet eivätkä ole totta. Päätin kuitenkin silloin, että koska ne eivät ole totta, minä en rupea elämään kuin ne olisivat totta.

Tämän kyseisen jutun syntyhistoria on itse asiassa hyvinkin tarkkaan dokumentoitu, ja jo tuoreeltaan julkaisin omat vastineeni aiheeseen liittyen, kuvakaappauksineen erinäisistä viesteistä ja sellaisista konteksteista, jotka osoittivat sen, että annettu mielikuva ei perustunut tosiasioihin. Olen julkaissut koko jutun syntytarinasta kokonaisen kirjankin, mutta kuten hyvin näemme, niin yhteiskunnassamme median valta on sen verran iso, että jos tarina on kertaalleen päätetty, niin tarinan kohteella on varsin rajalliset mahdollisuudet silloin lähteä itseään puolustamaan.

Koska Suomessa luotetaan mediaan ja on tärkeää, että mediaan vastaisuudessaakin voidaan luottaa, niin katsoin, että ehkäpä on myöskin tarpeellista käsitellä näitä asioita sitten puolueettomampien arvioitsijoiden kautta, nimittäin oikeuslaitoksen kautta. Tein asiasta tutkintapyyntöä poliisille, ja verrattuaan näyttöä suhteessa siihen, mitä kyseisessä päivälehdessä oli väitetty, poliisi katsoi, että asiassa on syytä epäillä rikoksia tapahtuneen, muun

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

muassa törkeää kunnianloukkausta. Pitkän esitutinnan myötä asia päättyi sitten myöskin syyttäjän käsiin, ja syyttäjä nyt sitten hiljattain päätti jättää syytteet aiheessa nostamatta.

Tästä kyseisestä syyttäjän päätöksestä on ollut julkisuudessa paljon väärää tietoa. Syyttäjä totesi päätöksessään useaan otteeseen, että esitutkinnassa esitetty näyttö on ristiriidassa lehdessä julkaistujen väitteiden kanssa ja että näyttö nimenomaisesti tukee sitä, mitä minä aiheesta olen sanonut. Syyttäjän mukaan on kuitenkin mahdollista, että kertojat ovat voineet kokea asioita näytöstä poikkeavalla tavalla. Lisäksi syyttäjä katsoi, että koska väitetyistä tapahtumista on hyvinkin pitkä aika, ei voida todistaa, että tarinoissa olisi tietoisesti valehdeltu. Nyt tässäkin salissa on tulkittu syyttäjän päätöstä tavalla, joka ei saa tukea siitä, mitä syyttäjä todella on linjannut.

Hyvät edustajat, tässä salissa on tapana usein väitellä aika rajustikin erilaisista yhteiskunnallisista kysymyksistä, ja se on tämän salin tehtäväkin, koska tämä on Suomen ylin laki säättävä toimielin. Harvoin täällä kuitenkaan käydään sellaisia keskusteluja, jotka menisivät sillä tavoin henkilöön ja joissa esitettäisiin niin loukkaavia ja paikkansapitämättömiä väitteitä kuin mitä täällä tänäänkin on saatu kuulla.

Minun omassa maailmankuvassani aivan erityisen tärkeä eettinen periaate on se, että älä lausu väärää todistusta lähimmäisistäsi. [Veronika Honkasalon välihuuto] Edustajat Furuholm, Harakka, Kurvinen, Harjanne ja Koskela, Minja, minä katson, että te olette lähimmäisiäni, ja minä lupaan teille nyt tämän salin edessä, että jos minä joskus havaitsen teidät perättömien syytösten kohteena, [Veronika Honkasalon välihuuto] niin minä tulen julkisesti teitä puolustamaan. Vaikka te ette tekisi niin minun kohdallani, minä tulen tekemään niin teidän kohdallanne — vaikka me olisimme asioista, yhteiskunnallisista asioista, kovastikin eri mieltä. [Timo Harakka: Kyse on yhteiskunnallisesta asiasta!]

Niille syytöksille, joita minuun täällä tänäänkin on kohdistettu, ei ole olemassa perusteita. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Debatointihaluiset edustajat voivat pyytää minuutin mittaista vastauspuheenvuoroa painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

12.59 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pian on juhannus ja yötön yö valaisee Suomi-neidon, mutta jotenkin syntyy sellainen tunne, että Suomen politiikka on astumassa hämärälle kujalle. Meidän kaikkien päättäjien, erityisesti kansanedustajien, velvollisuus on vaalia sitä arvokkuutta, jota perustuslaki meiltä edellyttää ja erityisesti valtioneuvoston jäseniltä. Nyt meillä on Orpon hallituksessa ministeri, joka on käyttäytynyt sopimattomasti tyttöjä ja naisia kohtaan ja syyllistää heitä tästä. Meillä on hallituksessa ministeri, joka painostaa mediaa, joukkotiedotusvälineitä ja toimittajia. Meillä on hallituksessa ministeri, joka arvostelee oikeuslaitosta.

Ja, pääministeri, kun te sanotte, että tämän välikysymyksen juuret ovat menneisyydessä, se ei ole totta. Tämän välikysymyksen juuret ovat siinä, että te olette sanonut, että ministeri Rydman ei voisi toimia kokoomuksen ministeriryhmässä. Nyt on kysymys siitä, miten voi johtamassanne hallituksessa olla erilaiset eettiset pelisäännöt ministereille. Pääministeri Orpo, mitä te [Puhemies koputtaa] täsmälleen tarkoitate, kun te sanotte, ettei ministeri Rydman voisi toimia teidän [Puhemies koputtaa] ministeriryhmässänne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

13.00 **Sofia Virta vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on kysymys siitä, arvon pääministeri Petteri Orpo, minkälaista Suomea te rakennatte näillä valinnoilla. Te olette, arvon pääministeri, vastuussa siitä, että ministeri Rydman istuu teidän hallituksessanne. Te olette, arvon pääministeri, mahdollistanut sen, sillä Suomessa pääministeri nimittää ministerit, ja sitä te ette voi kiertää. Oletteko miettinyt tarkkaan sen, minkälaisen viestin te nyt lähetätte suomalaisille tytöille ja naisille? Oletteko miettinyt tarkkaan sen, että kun leikkii tulitikuilla, voi käydä vahinko? Te nimittäin katsotte nyt sormien läpi toimintaa, jolla horjutetaan oikeusvaltion ydintä, vapaata mediaa, oikeuslaitosta ja virkahenkilöstöä. Ettekä te katso sitä vain läpi sormien, vaan, arvon pääministeri, te mahdollistatte sen ja te jopa tuotte tämän käytöksen ministeriaitioon ja teidän hallitukseenne.

Vetoankin kokoomuksen ja RKP:n edustajiin, sillä tiedän, että siellä on vahvoja tasa-arvon kannattajia, tiedän, että siellä on henkilöitä, jotka eivät hyväksy minkäänlaista häirintää. Nyt on se paikka, jossa voi osoittaa, että Suomea viedään siihen suuntaan, jossa jokaisella työllä ja naisella [Puhemies koputtaa] on turvallista. Toivon todella, että mietitte, mitä nappia äänestyksessä painatte.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

13.02 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Välikysymystä ei ole esitetty hallitukselle vaan ministeri Rydmanille. Pääministeri Orpo on väärässä väittäessään, että tässä äänestetään hallituksen tukemisesta. Ei, tässä jokainen äänestä siitä, tukeeko hän ministeri Rydmanin toimintaa vai eikö tue — hyväksyykö hän toimittajien maalittamisen, yksityishenkilöiden mustamaalaamisen, yksittäisten toimittajien jatkuvan mustamaalaamisen ja tähän masinoimisen ministerin asemasta. Tästä on nyt kysymys. Jos ministeri julkisesti painostaa toimittajia olemaan kirjoittamatta hänestä, koska käynnissä on hänen itsensä aloittama rikosprosessi, niin kyse ei ole yksityiselämään liittyvästä asiasta, vaan kyse on nimenomaan ministerin toiminnasta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

13.03 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Välikysymyksessä joko mitataan koko hallituksen luottamusta tai välikysymyksen yhteydessä voidaan mitata hallituspuolueiden ja kaikkien eduskuntapuolueiden luottamusta yksittäiseen ministeriin. Nyt kyseessä on jälkimmäinen, ja välikysymys kohdistuu nimenomaan niihin vaiheisiin ja tapahtumiin, jotka koskevat ministeri Rydmanin toimintaa ministerinä, suhteessa mediaan ja suhteessa virkamiehiin ja oikeuslaitokseen.

Arvoisa puhemies! Me olemme kuulleet, että on tehty epäluottamuslause-esitys, ja oppositiolla ei näytä olevan luottamusta, mutta, arvoisa puhemies, näissä ryhmäpuheenvuoroissa on tarkoitus kertoa, mikä on kunkin eduskuntaryhmän kanta. Yhdessäkään puheenvuorossa, lukuun ottamatta perussuomalaisia, ei osoitettu luottamusta ministeri Rydmanille, vaan puhuttiin koko hallituksesta. [Puhemies koputtaa] Nyt kysymys ei ole koko hallituksesta vaan ministeri Rydmanista. [Puhemies koputtaa] Pääministeri, nauttiiko ministeri Rydman teidän ja kaikkien hallituspuolueiden täyttä luottamusta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Forsgrén, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

13.04 **Bella Forsgrén vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on kysymys siitä, hyväksyykö hallitus sen, että ministerin asemassa voi levittää toistuvasti valheellisia syytöksiä mediasta ja yksityishenkilöistä ja pyrkiä masinoimalla vaientamaan yksittäisiä toimittajia omaa etuaan ajaakseen.

Vihreille tasa-arvo ja lehdistövapaus eivät ole mitään sanahelinää. Meille ne ovat vankkoja periaatteita, joille jokainen toimiva demokratia, myös Suomi, on rakennettu. Rydmanin käytös Helsingin Sanomien artikkelissa kuvatulla tavalla sekä artikkelin julkaisemisen jälkeen jutun kirjoittanutta toimittajaa ja jutussa haastateltuja henkilöitä kohtaan ei ole soveliasta. Se ei ole soveliasta kenenkään toimesta, mutta ei varsinkaan ministerin toimesta.

Kysymys kuuluukin: Miksi pääministeri Orpo tekee tästä hallituskysymyksen, kun kyse on ministeri Rydmanin luottamuksesta? Suomessa on vaihdettu ministereitä huomattavasti pienemmistä asioista. Tähänkö käytätte pääministerinä arvovaltanne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

13.06 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, luottamusta politiikassa tosiaankin joko on tai sitä ei ole, ja ministereitä arvioidaan kokonaisuutena. Te, pääministeri, sanoitte, että hallituspuolueiden edustajat eivät anna tukea sille, miten ministeri Rydman toimii yksityiselämässään, vaan antavat tukensa hallitukselle ja sen toimintakyvylle. Mutta nyt tässä käsittelyssä on nimenomaan se, onko ministeri Rydmanilla luottamusta toimia teidän ministerinänne, edustaa teidän hallitustanne ja siten myös edustaa koko Suomea. Jokainen ministeri on nimitetty teidän esityksestänne, ja teidän ministerinne muodostavat teidän hallituksenne. Eli onko pääministerin mielestä siis hyväksyttävää, että ministerinne käyttää valta-asemaansa väärin? Onko vapaata mediaa vastaan hyökkääminen ok? Onko esimerkiksi ok, että toimittajia kutsutaan moottoripyöräjengiksi? Jos te äänestätte ”kyllä”, niin se tarkoittaa, että vastaus näihin kysymyksiin [Puhemies koputtaa] on ”kyllä”. Mikä on teidän vastauksenne? Tuleeko kenties seuraavaksi tiedonanto mediasuhteista ja median oikeudesta [Puhemies koputtaa] tehdä työtään?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

13.07 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kuuntelin ministeri Rydmanin puhetta, niin mietin, että varmaan aika paljon aikaa on mennyt tämän asian selvittämiseen — se aika, mikä olisi varmaan tarvittu vaikkapa rakennusalan tilan helpottamiseen tai Itä-Suomen auttamiseen.

Herra puhemies! Me emme ole tuomioistuini tai poliisi, kuten täällä on todettu. Poliisi ja syyttäjät ovat tehneet omat ratkaisunsa, ja oikeudelliset asiat on selvitetty. Oikeusvaltiossa on vallan kolmijako-opissa äärimmäisen tärkeää, että poliitikot eivät sekaannu oikeusviranomaisten tehtäviin tai mitenkään poliittisesti painosta vaikkapa syyttäjiä, ja tämä täytyy meidän jokaisen poliitikon pitää mielessä, erityisesti ministereiden. [Jenna Simula: Vihjailletteko jotain?] Mutta tässä salissa arvioidaan poliittista luottamusta, ja arvoisa ministeri Rydman, politiikassa luottamusta joko on tai ei ole ja poliittisesti täytyy pystyä työskentelemään, työskentelyedellytykset täytyy olla olemassa, ja se ei ole oikeudellinen eikä juridinen kysymys.

Herra puhemies! Siksi kysynkin arvoisalta pääministeriltä, pääministeri Orpolta. RKP, teidän hallituskumppaninne, on käytännössä ilmoittanut, [Puhemies koputtaa] että ei luota

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

ministeri Rydmaniin. Kysynkin nyt, kun yksi neljästä hallituspuolueesta ei luota [Puhemies koputtaa] yhteen ministeriin: onko, pääministeri Orpo, teidän hallituksenne toimintakykyinen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harakka, olkaa hyvä.

13.08 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo tuossa toivoi, että ministeri Rydman olisi ottanut opikseen, ja jokainen voi päätellä hänen puheenvuorostaan, tapahtuiko näin vai ei. Ministeri ei itse ymmärrä, että hänen vallankäytönsä on yhteiskunnallinen kysymys eikä yksityisasia — lehdistön, oikeuslaitoksen, virkakunnan painostus.

Esitin yhden kysymyksen teille, pääministeri Orpo, mutta ette vastannut. Kysyn uudestaan. Mitä tarkoittitte, kun sanoitte, että Rydman ei voisi olla teidän oma ministerinne? Ja onko Rydmanilla sitten vastaavasti luottamus omaan pääministeriinsä? Pääministeri Orpo, me emme oppositiossa kykenisi käyttämään teistä näin rumaa kieltä. Wille Rydman sanoi: ”Petteri Orpo on pelon hallitsema. Hän pelkää kaikkea mahdollista, ja siksi hänen toimintansa näyttää siltä, miltä se näyttää.” Tämän jälkeen on aika selvää, että perussuomalaiset nostivat Rydmanin ministeriksi vain pitääkseen pääministeriä pilkkanaan. Pääministeri Orpo, olisiko aika jo lopettaa tämä pilkka? [Jenna Simula: Älkää viitsikö! — Miko Bergbom: Edustaja Harakka ei voisi olla perussuomalaisten ministeri! — Hälinää]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

13.09 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, miten toimii valtioneuvoston jäsenenä, ministerinä, miten käyttäytyy, on totta kai yhteiskunnallinen kysymys. Siitähän tässä on viime kädessä kysymys. Jollen aivan väärin muista, pääministeri Orpo, te hiljattain haastattelussa totesitte jotakuinkin näin, että teidän mielestänne ministeri Rydmanin toiminnassa ministerinä ei ole moitteen sijaa. Täällä on käyty läpi näitä ministeri Rydmanin kannanottoja sosiaalisessa mediassa lehdistöä kohtaan, ja olisin kysynyt, pääministeri, eikö niissä teidän mielestänne ole moitteen sijaa. Kyse on yhteiskunnallisesta vallankäytöstä. Tämä myös edustaja Räsäselä tiedoksi. Julkiset päivitykset, jotka on tarkoitettu koko yleisölle ministerin asemassa, eivät ole yksityisviestejä. Ne ovat ministerin näkemyksiä, joita hän siitä asemastaan haluaa kaikkien kuulevan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

13.11 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Välikysymykselle on kaikki perusteet olemassa. Meidän pitää keskustella ministerin toiminnasta tässä tilanteessa, jossa valta-asemaa on käytetty todella kyseenalaisesti sekä mediaa että yksityisiä henkilöitä kohtaan. Samalla kun me keskustelemme tästä, maalaamme sanoillamme laajempaa kuvaa siitä, mikä on jatkossa ministeriltä hyväksyttävää ja mikä ei.

Monet ovat hallituspuolueen riveistä sanoneet, ettei luottoa löydy, mutta luottamuksen puolesta kyllä äänestetään. En ymmärrä tätä eikä ymmärrä varmaan kansakaan. Arvoisat kansanedustajat, juuri näin lasketaan sitä rimaa vaarallisen alas erityisesti suhteessa mediaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Te laskette!] Juuri näin hyväksytään toiminta, joka on

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

täysin ristiriidassa ministerin toimen arvokkuuden ja odotusten kanssa, ristiriidassa demokratiamme kanssa. Eikö näin, pääministeri Orpo?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

13.12 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Petteri Orpon hallituksen politiikka perustuu ihmisoikeuksien, lehdistönvapauden ja oikeusvaltion puolustamiseen, ja meille on ollut erittäin tärkeää, että näille peruspilareille tämän hallituksen politiikka rakennetaan. Kaikki hallituspuolueet ovat sitoutuneet puolustamaan näitä perustavanlaatuisia suomalaisen vapaan yhteiskunnan arvoja, ja niiden osalta tämän hallituksen politiikkaa viedä eteenpäin.

Herra puhemies! Opposition välikysymys ja epäluottamus kohdistuvat koko Petteri Orpon hallitusta vastaan, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ei!] ja käytännössä oppositio esittää siis sitä, että maan hallitus ei nauttisi eduskunnan luottamusta. Meidän ryhmämme tukee Peter Orpon hallitusta ja sitä, että vaikeassa tilanteessa hallitus kykenee jatkamaan työtään eteenpäin ja toteuttamaan merkittäviä ja tärkeitä uudistuksia Suomen ja suomalaisten puolesta. Me uskomme ja edellytämme, että kaikki hallituspuolueet ovat sitoutuneet näihin tärkeisiin periaatteisiin, ja uskomme ja luotamme siihen, että hallituksen työtä voidaan jatkaa ja viedä eteenpäin. [Vasemmalta: Onko luottamusta vai ei?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

13.13 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus on joukkue, jossa kaikki ovat samanarvoisia. Hallituspuolueet pitävät toistensa puolta. On huomioitavaa, että pääministeri Orpo puheessaan antoi luottamuksen Rydmanille, mutta ei maininnut yhtään ministeri Rydmanin tekoa, jonka hän olisi hallituksen tavoitteiden eteen tehnyt. On myös oireellista, ettei kokoomuksen edustajia täällä paljon näy ja on hyvin vähän myös puheenvuoroja tässä keskustelussa varattu. [Atte Kaleva: Enemmän kuin keskustalaisia!]

Itäsuomalaisina olemme odottaneet kovasti tekoja Itä-Suomen hyväksi, mutta niitä ei ole näkynyt. Esimerkiksi Rydmanin hallinnonalalla olevia, rajaseudulle kuuluvia EU-rajarahoja siirrettiin aivan päinvastaiseen suuntaan. Niin hyvälle kuulosti helikopterin lapojen räpätys kotiseutumme taivaalla, kun von der Leyen vieraili rajalla — voi, kunpa tuo ääni olisi ennustanut tekoja, mutta vielä ei ole niitä tekoja näkynyt.

Puoluejohtaja Orpo, ette voisi nähdä ministeri Rydmania oman puolueenne ministerinä, mutta jotenkin erikoisella tavalla, pääministeri Orpo, voitte nähdä Rydmanin oman hallituksenne ministerinä. Luottamusta mitataan ilmeisesti [Puhemies koputtaa] eri tavalla, kun on eri hattu päässä. Pääministeri Orpo, [Puhemies koputtaa] mitä tämä kertoo hallitukselta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

13.14 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa ollaan perusteellisesti huolissaan Yhdysvaltain poliittisen ilmapiirin kehityksestä, jossa kansa on poikkeuksellisen kahtia jakautunut. Pienenä maana Suomella ei ole varaa vastaavaan tilanteeseen. Valitettavasti myös Suomessa on jo päädytty äärimmäiseen polarisaatioon. Tar-

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

koitan tällä sitä, että yhteiskuntamme on tältä näkökulmalta jo amerikkalaistunut. Kaukana ovat ajat, jolloin demokratian periaatteiden mukaisesti keskusteltiin poliittisesta linjasta ja tehdyistä päätöksistä ja erimielisyydet ratkaistiin äänestämällä. Valitettavasti nyt tämä on mollaamista, mustamaalausta, jossa hyökätään henkilön integriteettiä vastaan, henkilöön käyvää ja henkilökohtaiseen elämään ulottuvaa loanheittoa. Tässä on suuri rooli ja vastuu myös medialla. Tällainen henkilöityvä tapa julkisuudessa lisää vastakkainasettelua, vähentää luottamusta yhteiskuntaan ja ajaa ihmiset toinen toisiaan vastaan.

Arvoisa puhemies! Toivon, että kaikki katsovat juhannusyönä lampeen, näkevät itsensä ja miettivät tahollaan, [Puhemies koputtaa] olisiko itselle mahdollista keskittyä enemmän yhteiskunnan rakentamiseen [Puhemies koputtaa] ja vähemmän [Puhemies: Kiitoksia!] henkilöhakuiseen vastakkainasetteluun.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Räsänen, Päivi, olkaa hyvä.

13.16 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä edustaja, puheenjohtaja Lindtman väitti, että hallitusryhmien edustajat eivät ole ilmaisseet tukeaan ministeri Rydmanille suoraan. Ette kuunnellut puheenvuoroani tarkkaan. Totesin kirjaimellisesti näin: ”Välikysymyksen tekijät kysyvät, nauttiiko ministeri Rydman hallitusryhmien luottamusta.” Vastasin siihen ”kyllä”, ja toki nauttii myös koko Petteri Orpon hallitus kaikkine ministereineen kristillisdemokraattien luottamusta. Mutta varmistan tässä nyt, että ei jää epäselväksi, että myös ministeri Rydman nauttii siis kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän luottamusta. [Kimmo Kiljunen: Nyt se oli vesiselvää!]

Sitten totean vielä sen, että keskustelu on pyörinyt paljon täällä sen ympärillä, kuka voisi toimia hallituspuolueen ministerinä. No, meille on ainakin selvää, että kristillisdemokraattien ministerinä voi toimia ainoastaan kristillisdemokraattisen puolueen jäsen, [Puhemies koputtaa] joka on sitoutunut ohjelmaamme. [Antti Kurvinen: Voisiko Rydman toimia teidän ministerinä?] — Ei voisi Kurvinenkaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, olkaa hyvä.

13.17 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri käytti kaksi erittäin painavaa puheenvuoroa. Niiden puheenvuorojen keskeisin sana oli luottamus. Te viittasitte perustuslakiin ja totesitte, että hallitus nauttii eduskunnan luottamusta, ja käytitte myöskin puheenvuoron, että ministerit nauttivat sekä eduskunnan luottamusta että myöskin pääministerin luottamusta ja te olette esittäneet koko ministerikuntanne. Olen ymmärtänyt tästä käydystä keskustelusta, että kokoomuksen ministeriksi ministeri Rydman ei olisi kelvannut, ja olen ymmärtänyt myöskin, eurooppaministeri Adlercreutz, että myöskään teidän puolueenne ministeriksi ministeri Rydman ei olisi kelvannut. Haluaisitteko avata meille kaikille, minkä vuoksi teidän kokoomuksen ja RKP:n ministeriksi ministeri Rydman ei kelpaisi? Avaisitteko sen ihan selkokielellä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Zyskowicz, olkaa hyvä.

13.18 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä äänestetään Petteri Orpon hallituksen jatkosta. Tämä on tosiasia, täysin riippumatta siitä, mitä opposition edustajat täällä väittävät. [Antti Kurvinen: Keskusta on samaa mieltä!] Ymmär-

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

rän hyvin, että tämän salin ulkopuolella, missä ei sillä tavoin tunneta politiikan pelisääntöjä, tätä on vaikeampi nähdä, mutta jokainen tässä salissa — jokainen — tietää, että juuri tästä on kyse.

Toinen asia: On korostettu, että vallankäyttäjää pitää voida arvostella. Totta. Mediakin ja asiantuntijatkin ovat vallankäyttäjää, [Perussuomalaisen ryhmästä: Kyllä! — Tämä ei ole Neuvostoliitto!] ja heitäkin pitää voida arvostella. Totta kai aina keskustelussa tyylin tulisi olla asiallista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

13.19 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituspuolueiden puheenvuoroissa hallituksen toimintakyky tuntuu olevan riippuvainen yhdestä ministeristä. Tämä on huolestuttavaa. Aikaisemmin hallitukset ovat olleet kykeneviä vaihtamaan tarvittaessa yksittäisiä ministereitä. [Jenna Simula: Ei oppositio niistä päätä!]

Puheenvuoroissa korostuu sananvapaus ja syyttömyysolettama. Hyvät kollegat, sananvapaus ei tarkoita vapautta sanomistensa seurauksista. Ministerin ja päättäjän, juuri johtajien, on kannettava suurta vastuuta sanoistaan ja teoistaan, [Jenna Simula: Samoin median!] koska heillä on vaikutusvaltaa. Syyttömyys punnitaan oikeudessa, ja ministerin luottamus punnitaan hallituksessa, tässä salissa ja lopulta vaaleissa, eikä se edellytä syylliseksi toteamista oikeusasteissa.

Kristillisdemokraattien argumentaatio kuulostaa myös siltä, että some-puheet olisivat jotenkin erilaisessa tarkastelussa kuin muut politiikan puheet. Tämä kuulostaa huolestuttavalta. Ministerin luottamusta on joskus punnittu vain yksityisviestienkin perusteella. Tätä vastuuta on kannettava.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

13.20 Joakim Vigelius ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Rydman on toiminut ministerinä toimiessaan kiitettävästi. Hän on saanut siitä yksinomaan kiitosta. Mutta tässä välikysymyksessä ei ole kysymys siitä, miten ministeri Rydman on ministerinä toiminut, vaan tähän nostetaan jopa hänen yksityiselämänsä ja toisaalta hänen X-päivityksiään. Muistutan: eduskunta ei ole tuomioistuin. Me emme täällä tuomitse, enkä minä usko, että siellä opposition puolella salia pystyttäisiin objektiivisesti arvioimaan mediassa esillä olleita syytöksiä ja väitöksiä ministeri Rydmanin yksityiselämässä tapahtuneesta. Siitä huolimatta täällä kerrotaan hyvin todenmukaisesti väitetystä siitä, miten hän on toiminut, syytöksiä, jotka olisivat rikoslain alaisia. Se on minusta todella kummallista, se ei kuulu tähän saliin.

Mitä tulee vapaaseen tiedonvälitykseen ja mediaan, ne eivät järky siitä, että ministeri Rydman käyttää omaa sananvapauttaan ja puolustautuu häntä kohtaan esitettyjä syytöksiä vastaan. Sen minä suon myös teille oppositiossa, [Puhemies koputtaa] kaikille teille päätöksentekijöille. Jos teitä vainotaan, jos teitä syytetään, [Puhemies koputtaa] te saatte puolustautua. Suotteko te sen oikeuden myös ministeri Rydmanille?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, Minja, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

13.22 **Minja Koskela vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin vastata suoraan ministeri Rydmanin äsken pitämään puheenvuoroon. Ministeri Rydman, tämä ei ole lähimmäisasia, tämä on yhteiskunnallinen asia. Oikeusvaltiossa jokaisella, myös teillä, ministeri Rydman, on oikeus puolustaa itseänne, silloin kun teistä on esitetty negatiivisia väitteitä, mutta ongelma tulee siitä, kun tämä teidän puolustus kääntyy hyökkäykseksi ja te kohdistatte tämän hyökkäyksen yksittäisiin toimittajiin kutsumalla heitä esimerkiksi moottoripyöräjengin jäseniksi tai myymälävarkaidiksi. Kun tällainen kritiikki tulee ministerin tasolta, siitä tulee yhteiskunnallinen asia, koska se murentaa median ja sitä kautta myös demokratian luotettavuutta ja toimivuutta.

Te, ministeri Rydman, olette edellyttänyt juridista prosessia, ja sen juridisen prosessin lopputulemana syyttäjä on päättänyt syyttämättä jättämisestä. Tässä Helsingin Sanomien jutussa esitetyt väitteet on siis riittävällä tavalla pystytty todentamaan sillä tavalla, että tämä juttu pitää juridisesti. [Puhemies koputtaa] Sillä on väliä, miten ministerin asemasta tähän prosessiin ja sen lopputulemaan suhtaudutaan, [Puhemies koputtaa] ja siksi me keskustelemme täällä tänään yhteiskunnallisesta asiasta, [Puhemies koputtaa] joka on ministerin luottamus.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

13.23 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensiksi totean edustaja Räsäselä, että totesitte tämän jälkeen, että pääministeri Orpon hallitus nauttii kokonaisuudessaan eduskuntaryhmänne luottamusta jatkaessaan työtä Suomen turvallisuuden puolesta ja niin edespäin, mutta nyt tarkensitte tämän — hyvä, nyt on selvää, että perussuomalaisien ja kristillisdemokraattien ryhmät ovat tämän selkeästi todenneet, mutta eivät kokoomuksen eivätkä RKP:n.

Ja, edustaja Zyskiewicz, olette juristi, tarkka sellainen. Epäluottamusponnessa todetaan — ehdotus on — että eduskunta toteaa, että ministeri Rydman ei nauti eduskunnan luottamusta. Jos hallitus on keskenään tehnyt sopimuksen, että ministeri Rydmanin luottamus on samalla koko hallituksen luottamus, te olette sen tehneet, mutta tässä käsittelyssä on kyse ministeri Rydmanin luottamuksesta, ei koko hallituksen luottamuksesta. Ja tämä ei muutu, vaikka miten te näitä sanoja yrittäisitte muuttaa ja vääntää. Joten kysymys kuuluu, [Puhemies koputtaa] arvoisa kokoomus: nauttiiko ministeri Rydman teidän täyttä luottamustanne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valkonen, olkaa hyvä.

13.24 **Ville Valkonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Välikysymys tosiasiallisesti kohdistuu koko hallitusta vastaan. Vasemmisto-oppositio on täällä useaan otteeseen kyseenalaistanut hallituksen toimintakyvyn. Tarkastellaan tätä väitettä hieman tarkemmin. Tämä Petteri Orpon hallitus on tuonut tai valmistelee parhaillaan yli 70 000 työllistä tuovia toimenpiteitä tässä maassa. Hallitus on päättänyt ja pääosin toteuttanut yhdeksän miljardin sopeutusohjelman, jolla meidän julkisen talouden kestävyyttä parannetaan. Hallitus toteuttaa Nato-jäsenyytemme toimeenpanoa. Hallitus turvaa rajaturvallisuutta merkittävillä uusilla toimenpiteillä, lainsäädännöllä. Tämä hallitus on poikkeuksellisen hyvin vaikeina aikoina onnistunut valtavassa hyvinvointiyhteiskunnan pelastusoperaatiossa. Opposition väite hallituksen toimintakyvystä ei kestä mitään tarkastelua.

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

13.26 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Useampi nuori nainen kertoi vuonna 2022 silloisen kokoomuksen kansanedustaja Wille Rydmanin pitkään jatku-
neesta epäasiallisesta ja ahdistavasta käytöksestä alaikäisiä ja nuoria naisia kohtaan. Se osoitti heiltä suurta rohkeutta. Ministeri Rydman on hyökännyt näitä nuoria naisia kohtaan ja syyttänyt heitä valehtelusta.

Pääministeri Orpo, te sanoitte luottavanne ministeri Rydmaniin ministerin tehtävän hoi-
dossa, sanoitte ministeri Rydmanin hoitaneen tehtävänsä hyvin. Pääministeri Orpo, suoje-
lemalla ministeri Rydmania te käännätte samalla selkänne paitsi näille Rydmanin ahdiste-
lemille nuorille naisille, kaikille tytöille ja naisille, jotka tässä maassa ovat häirintää koke-
neet. Heitä on paljon. Pääministeri Orpo, vielä ei ole liian myöhäistä tehdä niin kuin on oi-
kein. Toivottavasti moraalinen kompassinne löytyy pian.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

13.27 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tuossa kuuntelin
esimerkiksi edustaja Kososen puheen, että Itä-Suomeen ei ole tullut mitään. Muutama päi-
vä sitten erään toisen keskustelun yhteydessä kerroin, mitä kaikkea hyvää ministeri Ryd-
man on saanut aikaan oman kotiseutuni, eteläisen Kymenlaakson, hyväksi, ja voin sanoa,
että miljoonissa laskien enemmän kuin moni paikallinen ministeri aiempina vuosikymme-
ninä. [Vilhelm Junnila: Enemmän kuin keskustan ministerit!] Ja minulle luottamus minis-
teriin syntyy tämänkaltaisten tekojen eikä huhupuheiden myötä.

No, yksi asia, mikä tämän päivän keskustelussa on jäänyt vähän vähemmälle huomiolle,
on se, että tämä syyttäjän tekemä ratkaisu ei tarkoita sitä, että tämä Helsingin Sanomien jut-
tu Rydmanista olisi pitänyt sanasta sanaan paikkansa, eli ei pitänyt sanasta sanaan paika-
kaansa välttämättä tämä Helsingin Sanomien asia. Tämä syyttäjän ratkaisu ei tätä tarkoit-
tanut. Myöskin ministerille on suotava oikeudenmukainen kohtelu ja oikeus puolustaa it-
seään tällaisia kiistanalaisia syytöksiä vastaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen, olkaa hyvä.

13.28 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministereitä ar-
vioidaan luottamuksen perusteella, ja luottamus on laajempi kuin vain oikeudellinen kysy-
mys. Kun esiintyy luottamusta horjuttavaa toimintaa, niin olennaista on, miten siihen rea-
goidaan. Todetaanko, että ministerillä ei ole luottamusta ja siirretään henkilö syrjään, vai
sallitaanko hänen jatkaa edelleen ministerinä?

Arvoisa puhemies! Vapaa media kuuluu olennaisena osana demokratiaan. Me olemme
tottuneet näkemään vallanpitäjien mediaan kohdistamaa mustamaalaamista usein maissa,
joissa demokratian ja oikeusvaltion tila ja kehitys on huolestuttava. Nyt olemme valitetta-
vasti joutuneet näkemään, kuinka tätä tapahtuu myös Suomessa. Ministeri Rydman on tois-
tuvasti hyökännyt epäasiallisella tavalla mediaa ja toimittajia vastaan. Onko tämä, arvoisa
pääministeri, teidän ministerillenne sopivaa käytöstä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Malm, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

13.29 **Niina Malm sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onko meillä tässä hallituksessa kenties kahden kerroksen ministereitä: sellaisia, jotka voivat toimia kaikissa töissä ja kabineteissa ja joita pidetään arvossa, ja sellaisia, jotka vain pitävät hallituksen kasassa? Siltä vaikuttaa, kun kuuntelee puheenjohtaja Orpon mielipidettä siitä, voiko Rydman toimia ministerinä, ja kun siirrytään pääministeri Orpon puheenvuoroihin, jolloin luottamusta löytyykin.

Tässä välikysymyksessä ei ole pelkästään kysymys yksittäisen ministerin tekemisistä. Tässä välikysymyksessä on kyse myös yleisestä moraalista. Päättäjillä ei voi olla eri kriteerit kuin tavallisilla kansalaisilla — ministereillä niiden tulisi olla jopa korkeammat. Sen takia odotamme nyt, pääministeri Orpo, että kuulemme teiltä, mitkä ovat ne rajat, mitä hallituksessa voi tehdä ja mitä ei voi tehdä — mikä on moraalisesti oikein ja mikä väärin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

13.30 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Eerola kehui, kuinka paljon tämä hallitus on Kymenlaakson eteen tehnyt, [Juho Eerola: Erityisesti ministeri Rydman!] ja ovathan ne hienoja päätöksiä — siitä iso kiitos — mutta rohkenen silti epäillä, onko tämä hallitus ihan kaikista eniten tehnyt, koska sinnehan tuli se laaja moottoritie Vaalimaalle asti Kymenlaakson läpi, ja uskon, että se oli ainakin kalliimpi kuin tämä Kotkan ja Kouvolan välinen tie, johon nyt rahat on saatu. Se tiehän toki tarvitaan, koska Kouvolan sairaalaa ollaan nyt pistämässä kiinni ja ambulanssit tulevat Kouvolasta Kotkaan kulkemaan hurjaa vauhtia, niin kuin myös Kela-taksit, kun Kouvolassa, 80 000 asukkaan kaupungissa, ei sitten enää pääse sairaalaan päivystykseen ilta-aikaan ja yöaikaan.

Tämä kuuluu myös tähän välikysymykseen, koska elinkeinoministeri vastaa itäisenkin Suomen, koko maan, elinvoimasta ja elinkeinoihin liittyvistä toimista, ja niitä me kovasti siellä Itä-Suomessa odotamme. [Puhemies koputtaa] Toivon, että, Eerola, siellä hallituksessa toimitte sen eteen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä — Puhemies koputtaa]

13.32 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sanatarkasti sanoin sillä tavoin, [Hälinää — Puhemies koputtaa] että ministeri Rydman on nyt tämän vuoden ajan, kun hän on elinkeinoministerinä toiminut, omalla työllään tuonut meille enemmän miljoonia kuin moni paikallinen ministeri aiempina vuosikymmeninä. En sanonut, etteikö sinne olisi tullut aiempina vuosikymmeninä isoja hankkeita, moottoritie Vaalimaalle asti — valitettavasti sekin tie on nyt aika tyhjä sinne Vaalimaalle saakka. Totta kai sinne on tullut aiemmin, ja myös tämän hallituksen aikana ministeri Ranteelta tuli tämä valtatie 15, se oli iso hanke. Mutta ministeri Rydmanin meille tuomat miljoonat, esimerkiksi akkutehdashankkeisiin nämä AKKE-rahastot äkilliseen rakennemuutosrahastoon liittyen ja sitten tämä korkeamman tuen alue, mihin eteläinen Kymenlaakso, Hamina—Kotka—Pyhtää-seutu, nyt nostettiin, tulivat ministeri Rydmanin ansiosta. Eli hän on saanut aikaan meille enemmän tällä hallituskaudella tämän yhden vuoden aikana kuin moni paikallinen ministeri aiempina vuosikymmeninä on saanut.

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

13.33 **Timo Furuholm vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aihe näyttää olevan kovin vaikeaa kokoomukselle ja RKP:lle, ja siksi kyllä kansan pitäisi nyt saada tietää. Toistan tämän, mitä on kuultu täältä monesti jo: kansan pitää saada tietää, miksi, mistä konkreettisista syistä kokoomus ja RKP eivät luota ministeri Rydmaniin sen vertaa, että päästäisivät häntä puolueensa paikoille. Ja samalla kertaa olisi hyvä selittää kansalle, miksi nämä syyt, jotka kohta varmasti kerrotaan, eivät estä ministeri Rydmania olemasta kokoomusjohtoisessa hallituksessa, jossa on myös RKP.

Kysyn vielä pääministeriltä: onko ministeri Rydmanin käytös ja toiminta mielestänne ollut täysin moitteetonta ministerinä? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

13.34 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä keskustelu ministeri Rydmanin asemasta, juuri se tuntuu olevan erityisen kiusallinen hallituspuolueille, koska välikysymystä yritetään laimentaa. Itse välikysymys on nimenomaan ministeri Rydmanin luottamuksesta, ja nyt jokainen hallituspuolueen edustaja äänestäessään ministeri Rydmanin luottamuksesta ottaa kantaa hänen toimintaansa. Siitä on kysymys. Siitä on kysymys, voiko hallituksessa toimia ministeri, joka omaa asemaansa käyttäen on toiminut, kuten Rydman on toiminut. Tässä ei myöskään ole kysymys ministeri Rydmanin yksityiselämästä, kuten tässä yritetään väittää. Meistä jokainen on lähimmäinen, mutta kysymys on siitä, miten ministeri Rydman on käyttänyt ministerin asemaansa ja millaiset edellytykset hänellä on toimia elinkeinoministerinä.

Tämä keskustelu, suomalainen ilmapiiri, on noteerattu myös maamme rajojen ulkopuolella, ja elinkeinoministerillä on erittäin keskeinen tehtävä edistää suomalaisten yritysten etua. Pääministeri Orpo, Saksa on Suomen tärkein kauppakumppani. Pääministeri Orpo, [Puhemies koputtaa] onko elinkeinoministeri Rydman käynyt Saksassa, onko hänellä tiedossa virkamatkaa Saksaan ja millaiset yhteydet hänellä on saksalaisiin kollegoihinsa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Zyskiewicz, olkaa hyvä.

13.35 **Ben Zyskiewicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Lindtman korosti puheenvuorossaan, että olen juristi, mutta, edustaja Lindtman, kun tässä ei ole kyse juridiikasta, [Antti Kurvinen: Näin on!] vaan tässä on kyse politiikan osin kirjoittamattomista pelisäännöistä, jotka tässä salissa erittäin hyvin tunnetaan, mutta joita tämän salin ulkopuolella on ymmärrettävästi vaikeampi hahmottaa. [Antti Kurvinen: Kyse on poliittisesta luottamuksesta, toimintakyvystä!] Niinpä vielä toistan: Kohta 1) Suomessa jokainen puolue valitsee omat ministerinsä. Kohta 2) on täysin ymmärrettävää ja selvää, että jos ministeri Rydman saisi epäluottamuslauseen, niin perussuomalaiset lähtisivät hallituksesta. Kohta 3) tämä tarkoittaisi Orpon hallituksen eroa. Näin ollen äänestämme Orpon hallituksen jatkosta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

13.36 Eemeli Peltonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus voi olla aidosti toimintakykyinen vain silloin, kun hallituksella on yhteinen arvopohja ja kirkkaat yhdessä sovitut toimintatavat ja näihin molempiin myös sitoudutaan kaikkien hallituspuolueiden toimesta.

Te, arvoisa pääministeri, olette paljon vartijana siinä, että johtamanne neljän puolueen enemmistöhallitus kokonaisuudessaan elää kuten opettaa. [Jenna Simulan välihuuto] Mennyt vaalikausi on valitettavasti pitänyt sisällään monia hyvin kyseenalaisia käännteitä, jotka ovat antaneet aiheita epäillä joidenkin hallituksen ministerien sitoutumista hallituksen yhteisiin arvoihin ja toimintatapoihin. Hallituksen ministeri on muun muassa arvostellut julkisuudessa kovin sanoin vapaata mediaa ja verrannut täysin laillista ammattiyhdistysliikettä rikollisjärjestöön. Näiden puheiden pitäisi ylittää hallituksen kuin hallituksen pelisääntöjen rajat. Kysynkin teiltä, arvoisa pääministeri: miten varmistatte pääministerinä aidosti sen, että kaikki hallituksen ministerit sitoutuvat noudattamaan yhteisiä pelisääntöjä sekä teoissa että puheissa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Orpo, neljä minuuttia.

13.37 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tähän moneen kertaan kysyttyyn asiaan totean, että kokoomuksen ja Wille Rydmanin tiet erosivat pari vuotta sitten. Hän löysi uuden poliittisen kodin, ja kuten edustaja Zyskowicz sanoi, niin Suomessa on ikiaikainen perinne, että hallituspuolueet nimeävät omat ministerinsä. Pääministerin tehtävässä minä arvioin ministereitä siinä, miten he hoitavat ministerin tehtävänsä, ja ministerin tehtävänsä hän on hoitanut luottamuksen arvoisesti. [Tytti Tuppurainen: Onko käynyt Saksassa?] Luotan häneen ministerinä, ja vaikka olenkin tässä pääministerirollissa, voin sanoa, että hallituspuolue kokoomus luottaa myös.

Edelleen tähän media-arvosteluun: Edelleen viittaan siihen, että Suomi on edelleen lehdistönvapauden mallimaa. Siinä ei enää ole tapahtunut sijoituksessa arvioiden mukaan mitään edellisen hallituksen ajoista, jolloin se siis laski.

Toisaalta haluaisin vielä sanoa sen, toistaa senkin, että Suomessa ei vallitse ihmisten joukossa pelon ilmapiiri, vaikka te yritätte sitä sellaiseksi väittää. Tutkimusten mukaan 76 prosenttia suomalaisista kokee olonsa luottavaiseksi.

Mutta sitten tähän kysymykseen, mihin hallitus on sitoutunut. Hallitus on sitoutunut demokraattisen, tasa-arvoisen, turvallisen yhteiskunnan rakentamiseen. Te jokainen muistatte sen, miten viime kesän aikana muokkasimme eduskunnalle tiedonannon syrjimättömästä Suomesta, rasismista vapaasta Suomesta, johon on laajasti sitouduttu ja on oltu hyvin tyytyväisiä. Kaikki hallituspuolueet ja kansanedustajat ovat siihen sitoutuneet. [Välihuutoja sosiaalidemokraattisesta ryhmästä] Me teemme sitä työtä, niitä lukemattomia toimenpiteitä, joita siinä on ja joita on tehty sen edellisen hallituksen jo laajan ohjelman päälle, vielä enemmän. Me ollaan annettu rahoitusta sille viisi miljoonaa. Koko tämä toimenpidekokonaisuus on kerätty valtioneuvoston kanslian ja pääministerin alaisuuteen, millä halutaan todellakin näyttää, että me olemme tosissamme ja me rakennamme syrjimätöntä, rasismista vapaata, tasa-arvoista Suomea ja me olemme siihen sitoutuneet. Näitä asioita ja toimintaperiaatteita me valvomme. Me käymme näistä keskustelua hallituksen piirissä, puheenjohtajien kesken, tarvittaessa eduskuntaryhmissä. Meillä on tähän selkeät toimintatavat. Jos on jotain, missä katsotaan, että on ylitetty mahdollisesti rajoja, ne käydään läpi ja toi-

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

mitaan sen mukaan, mitä yhdessä ollaan sovittu. Tämä on aivan selvä, millaista Suomea me haluamme yhdessä rakentaa.

Vielä viimeiseksi: Arvoisa oppositio, ehkä harmiksenne hallitus on toimintakykyinen. Hallitus pystyy tekemään sellaisia päätöksiä, joihin tässä maassa ei ole pystytty, ja minä olen itse asiassa ylpeä siitä, koska Suomi ei pärjää ilman sitä, että me laitamme taloutta kuntoon, saadaan velkaantumisen nousua taittumaan, saadaan ihmisille töitä, yrityksille tulevaisuudenuskoa ja Suomeen investointeja. [Tytti Tuppurainen: Pääseekö elinkeinoministeri Saksaan?] — Ja mitä tulee elinkeinoministeriin, niin hän on tehnyt aivan keskeisesti töitä lukuisten elinkeinopoliittisten hankkeiden parissa. Tälläkin hetkellä työskennellään hänen kanssaan sen eteen, että Suomeen ja Itä-Suomeen saataisiin investointeja, [Antti Kurvisen välihuuto] huolehditaan siitä, että tulevilla rahoituskehyskaudella Suomen saanto on riittävä, mahdollisimman korkea. Ministeri tekee ja hänen kanssaan tehdään yhdessä töitä joka päivä näiden asioiden eteen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rydman, kolme minuuttia.

13.41 Elinkeinoministeri Wille Rydman: Uskon, että oikeastaan, arvoisa herra puhemies, sanoin olennaiset asiat edellisessä puheenvuorossa. Mutta kun edustaja Tuppuraisella on jostakin syystä merkillinen käsitys, että Rydman ei olisi jotenkin tervetullut Saksaan — mille on huomattavan vaikea löytää mitään perustetta, miksi hän juuri tätä epäilee — niin todettakoon se, että minulla on ollut erittäin tiivis suhde saksalaisen elinkeinoelämän kanssa. Olin kutsuttuna puhujana hiljattain Saksalais-Suomalaisen Kauppakamarin tilaisuudessa, ja olemme keskustelleet lukuisista asioista. En ole vielä siellä käynyt, mutta kä sittääkseni syksyllä olisi kyllä suunnitelmissa. [Onni Rostila: Hyvä, että selvisi!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Marttila, olkaa hyvä.

13.42 Helena Marttila sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri totesi avauspuheenvuorossaan, että välikysymyksellä punnitaan hallituksen toimintakyky ja se, miten hallitus toteuttaa eduskunnan enemmistön tahtoa. Tänäpäin paino on tosiaan sanalla ”miten” ja siinä, mikä on se toimintatapa, jolla hallituksen ministeri toimii.

Pääministeri mainitsi myös kahteen otteeseen Suomen viidennen sijan lehdistönvapauudessa, mutta jätti mainitsematta, että toimittajien turvallisuutta koskeva sijoitus on pudonnut ollen tänä vuonna vasta 21:s. Se tarkoittaa, että Suomessa toimittajiin kohdistuu enenevässä määrin painostusta, maalittamista ja häirintää. Jos valtiojohto vähentää rooliaan lehdistönvapauden suojelussa, suljetaan samalla silmät jopa vihamielisiltä toimilta. Kuten täällä salissa on tänäpäin kerrottu, ministeri Rydman on ministerinä toimiessaan kohdistanut hyvin kyseenalaista viestintää toimittajiin yli 50 päivityksen verran, ja kysyn: arvoisa pääministeri Orpo, hyväksyttekö todella nämä ministeri Rydmanin toimet?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sammallahti, olkaa hyvä.

13.43 Tere Sammallahti kok (vastauspuheenvuoro): Arvon puhemies! Haluaisin muuttaman sanan sanoa näistä epäilyksistä siitä, kuinka ministeri Rydmanin kritiikki mediaa kohtaan on toisten mielestä ilmeisesti murentanut jotenkin suomalaisen median toimintakykyä. Näin ei tietenkään ole.

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

Mediaa tituleerataan neljänneksi valtiomahdiksi, ja on aivan selvää, niin kuin edustaja Zyskowieczkin tässä äsken sanoi, että sen tulee sietää tietty määrä kritiikkiä, ihan samalla tavalla kuin media kritisoi meitä muita vallankäyttäjiä. Esimerkiksi kokoomusta on viime vuoden aikana luonnehdittu nilkkimäisen yrittäjän perikuvaksi. Minua itseäni on sanottu naisvihaajaksi ja äärioikeistolaiseksi. Mikään oikaisupyyntö ei näissä asioissa ole mennyt läpi, ja jokainen tietää — tai ainakin jokainen, joka tämmöisten perättömien syytösten kohteeksi on joutunut, tietää — kuinka vaikeaa tämmöiset ilmaan heitetyt pallot on ottaa kiinni, puhumattakaan siitä, että niitä saataisiin isolle yleisölle selitettyä. Haluan vain alleviivata, että media ei mene rikki kritiikistä. [Timo Harakka: Oletteko ihan varma?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

13.44 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowiecz ansiokkaasti kävi läpi tätä suomalaisen politiikan toimintalogiikkaa. Lisäisin siihen sen, että jokaisella puolueella on vapaus ja varmaan vastuukin valita, minkälaisia koalitioita muodostaa ja mitä pelisääntöjä siellä noudatetaan. Ja te olette nyt ilmeisesti päätyneet asetelmaan, jossa joko pääministeri itse tai sitten perussuomalaiset ovat ilmoittaneet, että tämä on hallituskysymys. Sitten se varmaan on niin, ja siinä kohtaa te itse vedätte rajoja, minkälaisia ehtoja sanellaan, mitä siedetään ja mitä ei. Tästähän tässä viime kädessä on kysymys, ja maanantain äänestys sitten kertoo, miten ne rajat kullakin teidän edustajallanne menevät.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

13.45 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on merkillistä, että emme edelleenkään ole saaneet vastausta — emme pääministeriltä, emme RKP:ltä emmekä kokoomukselta — siihen kysymykseen, onko teidän mielestänne täysin hyväksyttävää, että ministerin asemassa maalittaa ja mustamaalaa mediaa ja yksittäisiä toimittajia. [Juho Eerolan välihuuto] Onko teidän mielestänne täysin hyväksyttävää ministerin asemassa maalittaa ja mustamaalata yksityishenkilöitä, jotka ovat huomattavasti hauraammassa valta-asemassa kuin ministeri? Miksi on niin vaikeaa vastata tähän kysymykseen? Tätä vastausta emme ole saaneet. Sen sijaan RKP:n rivit täältä ovat huvenneet niin, että kolme... Täällä ei ole yhtäkään RKP:n ministeriä ja vain yksi kansanedustaja istuu täällä salissa enää. [Jenna Simula: Onko tuo jokin salaliittoteoria?] On aivan käsittämätöntä, että täällä pyritään esittämään, että yhteiskunnallinen kritiikki olisi ikään kuin sama asia kuin maalittaminen. Kyllä me muut osataan [Puhemies koputtaa] kritisoida mediaa ilman, että me maalitetaan ja mustamaalataan mediaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

13.46 **Joakim Vigelius ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa oppositio ja erityisesti edustaja Tuppurainen, oletteko te lukeneet oman välikysymyksenne? Te olette väittäneet, että tässä ei ole kysymys Rydmanin toimista vuosien takaa — väitetyistä toimituksista — mutta siellä välikysymyksessä ihan konkreettisesti viitataan mediassa esillä olleisiin syytöksiin, jotka koskevat lähes kymmenen vuoden takaisia tapahtumia. Siellä konkreettisesti viitataan mediassa esillä olleisiin syytöksiin vuosien takaa, ennen kuin ministeri Ryd-

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

man on tullut ministeriksi. Siellä toistetaan samoja syytöksiä, joita on mediassa pyöriteltänyt jo parin vuoden ajan, ja siellä välikysymyksessä viitataan jopa Rydmanin yksityisviesteihin oman puolisonsa kanssa. Onko se teidän mielestänne eduskunnan arvovallalle sopivaa, että me ruodimme täällä teidän välikysymystänne, jossa puhutaan ministerin mahdollisista yksityisviesteistä vuosien takaa omassa luottamuksellisessa suhteessaan? Minä en pidä sitä [Puhemies koputtaa] eduskunnan arvovallalle sopivana.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

13.48 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli huojentavaa kuulla, että ministeri Rydmanilla on käsityksensä mukaan syksyllä tulossa virkamatka Saksaan. Se on erittäin tärkeää, koska elinkeinoministeri vastaa maamme elinkeinoelämän menestyksestä [Jenna Simula: Ja hyvin vastaakin!] ja suomalaisten yritysten edustamisesta ulkomailla ja Saksa on meidän tärkein kauppakumppanimme. Me olemme tämän kysymyksen esittäneet, koska aiemmat elinkeinoministerit ovat käyneet jo varsin pian virkakautensa alussa Saksassa, ja tätä samaa odotamme luonnollisesti ministeri Rydmanilta ja seuraamme hyvin tarkoin ja kiinnostuneina, kuinka teidän virkamatkanne valmistelu etenee, ja odotamme sitä, että pääsette tapaamaan saksalaisen virkaveljenne. Se on nimenomaan suomalaisen kilpailukyvn ja talouskasvun näkökulmasta tärkeää.

Mutta välikysymys on kohdistettu ministeri Rydmanin asemaan, ja, puhemies, pistää merkkeille, että RKP:n ministerit ovat kaikki poistuneet tästä keskustelusta. [Jenna Simula: Oo, salaliittoteoria!] Yhtään RKP:n ministeriä ei ole vastaamassa siihen kysymykseen, nauttiiko ministeri Rydman RKP:n luottamusta. Tämä on vakava kysymys. Mikä on hallituksen toimintakyky, kun hallituspuolueet kokoomus, RKP [Puhemies koputtaa] eivät kykene vastaamaan kysymykseen, nauttiiko ministeri Rydman heidän luottamustaan. [Päivi Räsänen: Vastasihan puheenjohtaja Orpo ihan selkeästi!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, Minja, olkaa hyvä.

13.49 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomushan puhuu täällä nyt pääministeriä myöten kaikesta muusta kuin tästä asiasta, mistä me olemme täällä keskustelemassa. Kokoomuksen ryhmäpuheen pitäjä piti annetusta viidestä minuutista alle kaksi minuuttia — alle kaksi minuuttia. Se kertoo jotain siitä, miten kiusallinen tämä aihe teille on ja miten toimintakykyinen hallitus tosiasiallisesti on. Te puhutte yhdeksän miljardin sopeutuksista, sosiaaliturvaleikkauksista, työmarkkinaheikennyksistä, ja kyllä, on todella niin, että nämä tavat, joilla te heikennätte hyvinvointivaltion perustaa, ovat erittäin vakavia, mutta ne eivät liity millään tavalla tähän aiheeseen, mistä me olemme tänään puhumassa.

Tämä välikysymys käsittelee ministerin luottamusta, ja jotta me pysyisimme asiassa, niin kysyn teiltä nyt, pääministeri Orpo: voisiko ministeri Rydman toimia Petteri Orpon kokoomuksen ministerinä, ja jos ei, niin miksi ministeri Rydman voi toimia Petteri Orpon johtaman hallituksen ministerinä? [Vasemmalta: Kohta kuullaan! — Ben Zyskowitz: Koska perussuomalaiset ovat hänet siihen valinneet, siksi!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

13.50 **Janne Jukkola kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten pääministeri puheessaan kertoi, tämä hallitus on sitoutunut demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltion edistämiseen. Tähän ovat kaikki hallituspuolueet sitoutuneet, ja uskoisin, että myös oppositio sitoutuu näihin tavoitteisiin.

Kannan erityistä huolta muun muassa Oulussa tapahtuneesta väkivallanteosta. On järkevää, että nämä ääripäät päätyvät tällaisiin ratkaisuihin. Meillä olisi ryhdistäytymisen paikka myös poliittisessa keskustelukulttuurissa. Suomessa on liikaa vastakkainasettelua, ja varsinkin poliittinen retoriikka kovenee. Voisimme miettiä yhdessä, miten tähän pystyisimme osaltamme vaikuttamaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, olkaa hyvä.

13.51 **Kimmo Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowiec tässä totesi, että me emme nyt käy juridista keskustelua täällä vaan politiikan tapakulttuurista puhumme. Minäkin haluaisin kysyä nimenomaan politiikan tapakulttuurista, kun meillä on tapana ollut se, että kun ministerille esitetään salista konkreettinen kysymys, nimeltä mainiten ministeri, että he vastaisivat siihen konkreettiseen kysymykseen. Ja, pääministeri, minä teiltä kysyin sitä, millä perusteella ministeri Rydman ei voisi olla kokoomuksen ministerinä. Tämä oli kysymys, jonka esitin, enkä ole saanut teiltä vastausta. Ministeri Adlercreutzille nimeltä mainiten tein täsmälleen saman kysymyksen, ja hän poistui tästä salista — hän poistui tästä salista. Mikä on, edustaja Zyskowiec, tämä eduskunnan tapakulttuuri, kuinka me poliittisesti tapakulttuuria hoidamme? Nauttiiko tämä hallitus, pääministeri ja ministeri Adlercreutz, teidän luottamustanne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, kaksi minuuttia.

13.53 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä tapakulttuuriin tulee, niin muistan turhautumiseen asti viime kaudella kysyneeni edellisen hallituksen ministereiltä asioita, ja harvemmin sain kovinkaan suoria vastauksia. Sen sijaan mielestäni vastasin tähän tehtyyn kysymykseen yksinkertaisesti sillä, että kokoomuksen ja silloisen kansanedustaja Rydmanin tiet erosivat. [Vasemmalta: Miksi?] Hän ei ole kokoomuksen jäsen. Hän on perussuomalaisten jäsen, ja perussuomalaiset ovat esittäneet häntä ministeriksi, ja minä arvioin hänen toimintaansa sen perusteella, miten hän hoitaa ministerin tehtävää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen, olkaa hyvä.

13.53 **Mikko Polvinen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista mielipiteitä kenenkään ennakolta estämättä. Se on yksi demokraattisen yhteiskunnan peruspilareista ja olennaista oikeusvaltion toimivuuden kannalta. Valan vahtikoirana oleminen ei tarkoita sitä, että koira on niin äreä ja kuriton, että se haukkuu ja puree valtaapitäviä ilman totuuspohjaa, jättää syyttämänsä ilman mahdollisuutta puolustautua tai jättää osan syyttämänsä edustajan vastauksista pois kommentoiden vaikka, että julkaistu versio on tarkoin journalistisesti harkittu.

Toimittajatkin ovat inhimillisiä ihmisiä omilla taustoillaan, rikostuomioitakin saaneita. Ei siis ole väärin, että myös lehdistön toimintaa arvioidaan ja arvostellaan. Mielestäni

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

myös kansanedustajille ja ministereille on suotava oikeudenmukainen kohtelu ja oikeus puolustaa itseään kiistanalaisia syytöksiä vastaan. Ministeri Rydman on mielestäni oikeutettu ja suorastaan velvoitettu vastaamaan hänen kohdistuneisiin väitteisiin, ettei medialle muodostu sellaista kuvaa, että tämän maan päättäjien kohtalo voidaan ratkaista tuomioistuimen lailla mediassa ilman kritiikkiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harakka, olkaa hyvä.

13.54 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onhan tämä nyt vähän noloa lukea perustuslakivaliokunnan pitkäaikaiselle jäsenelle perustuslain 61 §:ää. ”Eduskunta valitsee pääministerin, jonka tasavallan presidentti nimittää tähän tehtävään. Muut ministerit presidentti nimittain pääministeriksi valitun tekemän ehdotuksen mukaisesti.” Tätä vastuuta ei millään pääse, Petteri Orpo, minkään selän taakse kiertämään.

Kyllähän jokainen voi nähdä tässä johtopäätöksen siitä, miten innokkaasti täällä hallituspuolueet todellakin ministeri Rydmanin omaa luottamusta puolustavat. Erityisesti ministeri Adlercreutz poistui paikalta vastaamatta kysymykseen, [Jenna Simulan välihuuto] miksei ministeri Rydman kelpaisi RKP:lle, sillä RKP:n nuorisojärjestö Svensk Ungdom oli yksi allekirjoittajista, kun viisi nuorisojärjestöä vaati ministeri Rydmanin eroa. Ei siis ministeri Adlercreutz vastannut omalle nuorisojärjestölleenkään. Eikä täällä nyt RKP:llä näytä olevan yhtään puheenvuoroa käytettynä koko tässä keskustelussa tämän pakkopulla-ryhmäpuheenvuoron jälkeen, eli innostus ei ole kovin korkea.

Tärkeätä on se, että ministerillä on oikeus mediakritiikkiin, mutta asetelma vallan suhteen ei ole tasapuolinen. Media on hallituksen ja valtiovallan armoilla, oli se julkinen [Puhemies koputtaa] tai yksityinen, ja siksi sitä pitäisi varjella. [Puhemies: Kiitoksia. Nyt minuutti on käytetty korkojen kera!] Tämä on ensimmäinen hallitus, joka ei varjele riippumattomasta tiedonvälityksestä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Kiuru, Pauli, olkaa hyvä.

13.56 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ministerin rooli tehtävässään ja suhteet Saksaan ovat nousseet tässä useamman kerran esille. Saksa on meille erittäin tärkeä kohdema, vientimaa, ja meillä on paljon yhteisiä etuja turvattavana. Ministerin tehtävä ei ole helppo, tulee yllättäviä tilanteita, ja jos nyt halutaan miettiä, miten ministeri Rydman pärjää tässä tärkeässä tehtävässä, yhtä hyvin voidaan tässä yhteydessä miettiä, miten edellinen omistajaohjausministeri pärjäsikin Saksan, Saksan kaupan, Fortumin ja Uniperin kanssa ja mitä tämä tuli yhteiskunnalle maksamaan. [Tytti Tuppurainen: Kahdeksan miljardia tuli Saksasta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Malm, olkaa hyvä.

13.57 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tässä keskustelun aikana ainakin se on käynyt selväksi, kuinka kiusallinen aihe koko tämänpäiväinen kysymys on kokoomukselle mutta varsinkin RKP:lle. Täällä on ollut varsin värikästä väistelyä ja spinnausta näissä puheenvuoroissa, ja kysymyksiin vastaaminen on ollut harvinaisen hankalaa. Ja sen takia, hyvät kansanedustajakollegat, sanat muotoutuvat usein teoiksi ja hiljaisuus hyväksynnäksi. Pääministeri, teidän on aika ottaa johtajuus ja osoittaa, että kaik-

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

kea ei voi hyväksyä vain hyvän hallitusohjelman nimissä, sillä ihmisarvo on jakamaton ja sitä on varjeltava kaikin keinoin, ja myös se on tämän keskustelun pihvi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rostila, olkaa hyvä.

13.58 Onni Rostila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edellinen puhuja puhui kiusallisuudesta. Itse ajattelen kyllä näin, että näin järjetön välikysymys on kiusallinen koko eduskunnan arvovallalle. Ymmärrän, että olemme kesätaun kynnyksellä, mutta jonkun tolkun olisi voinut ehkä tässäkin asiassa pitää vielä.

Edustaja Vigeliuksen tavoin huomautan, että välikysymys on tosiasiaassa rakennettu niin, että tässä viitataan vuosikausia vanhoihin, osittain nimettämiin syytöksiin. En mene juridiikan puolelle, mutta yleisistä oikeusperiaatteista haluan sanoa sen verran, että eihän tällaisessa toverituomioistuimessa, mikä nyt on kyhätty, [Timo Harakka: Tämä on luottamusäänestys!] noudateta minkään asteista syyttömyysolettamaa, ei minkäänasteista yksityiselämän suojan periaatetta ja keskeisesti ei minkäänlaista vanhentumisaikaa, eli kukaan ei ole tällaisilta syytöksiltä suojassa, jos me hyväksytään tällainen toimintatapa, että tällaisia asioita käsitellään eduskunnan välikysymyksenä. — Kiitoksia. [Jenna Simula: Tuomarin puheenvuoro!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

13.59 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pyysin puheenvuoron, koska olen juristi kuten edustaja Rostilakin ja olemme vielä samasta yliopistostakin. Arvosta Rostilan ammattitaitoa niin kansanedustajana kuin juristina, ja siksi minusta nyt oleellista on se, että tänne ei ruveta sotkemaan mitään oikeudellisia termejä. Tässä koko välikysymyskeskustelussa on kysymys luottamuksesta ministeri Rydmaniin ja luottamuksesta koko hallituksen toimintaan. Ja nämä kaksi ovat aivan eri asioita: toistan sen viestin, että meidän oikeusviranomaisemme, riippumattomat sellaiset, ovat omat ratkaisunsa tehneet, ja niihin on tarpeetonta täällä kansanedustajien tai ministeri Rydmanin minun mielestäni mennä, vaan kysymys on siitä, mitä tämä koko soppa, mitä tämä hallituksen vuoden kestänyt politiikkaa tarkoittaa. Ja keskustan näkemys on selkeä: luottamusta ei enää ole. Ei ole olemassa kevytluottamusta, ei ole olemassa B-sarjan ministereitä, jotka kelpaavat perussuomalaisena ministerinä mutta eivät kokoomuslaisena. Luottamusta on tai sitä ei ole, ja minusta tämä keskustelu osoittaa, että poliittinen luottamus on mennyt. Se ei ole mikään oikeudellinen termi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Nyt annan vastauspuheenvuoron vielä pääministerille, ja sen jälkeen siirrymme puhujalistaan. Olkaa hyvä, pääministeri, kaksi minuuttia.

14.00 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kurvinen, luottamus on, täysi luottamus [Antti Kurvinen: Onko RKP:llä?] ministerinä, ministerin toimessa. Itse asiassa edustaja Malm taisi sanoa niin, että tämän keskustelun pihvi on ihmisarvo. Jos niin on, niin on helppo sanoa, että ihmisarvo on jakamaton. Siitä ei ole kahta kysymystä. Me pidämme siitä kiinni, samoin kuin niistä periaatteista, jotka edellisessä puheenvuorossani mainitsin ja joiden eteen hallitus Suomessa tekee töitä. Joka päivä rakennamme tasa-arvoista suomalaista yhteiskuntaa, vaalimme demokratiaa, oikeusvaltiota.

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

Ja me teemme kaikkemme rasismien kitkemiseksi Suomesta, väkivallan torjumiseksi, siten että suomalaisilla kaduilla, arjessa ihmisillä, olisi turvallista. Sen eteen me tehdään töitä. Hallitus on toimintakykyinen ja edistää tasa-arvoista, turvallista, hyvinvoivaa Suomea sillä politiikalla, jota me edustamme. Siitä saa olla eri mieltä, ja on tämän salin tehtävä arvioida sitä. Mutta itse arvioi niin, että hallitus todellakin on toimintakykyinen ja sen ministerit suoriutuvat hyvin tehtävästään, ministeri Rydman hoitaa elinkeinoministerin tehtävänsä hyvin, on isojen asioiden äärellä ja asiat toimii.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt ainakin tässä vaiheessa mennään puhujalistaan, ja edustaja Keskisarja aloittaa.

14.02 Teemu Keskisarja ps: Arvoisa puhemies! Ministeri Rydman nauttii pitkälti yli sadan prosentin luottamusta Teemun keskuudessa, jos saan sinutella itseäni.

Me elämme seinähullua aikaa. Sana ”seinähullu” tarkoitti ennen mielenterveyspotilaan kahlehtimista seinään. Se ei ollut räjäköystä vaan varotoimi. Poloinen seinähullu välttyi vahingoittamasta itseään ja pienen pimeän pirtin muita asukkaita, mutta seinähullu ajanhenki kesällä 2024 ei pysy kahleissa eikä lukkojen takana. Välikysymys on seinähulluuden merkki, muttei ainoa laatuaan. Häirintä ja epäasiallinen käytös ovat olevinaan jonkinlaisia ylikokosia rikoslain ulkopuolella. [Veronika Honkasalo: No niin, siinä tuli teille, koomus!]

Ajan henki hajottaa oikeusvaltion kantavan seinän, syyttömyysoletuksen. Syyttäjän todistustaakka siirtyykin syytetyille. Ilmiantaja ja juoruilija on vahvoilla silloinkin jos taustalla piilee kostomotiivi. Vuosien takaisilla välikohtauksilla ei ole lainkaan vanhenemisaikaa. Moista moralisointia ei sanele juridiikan indisio, vaan ajan hengen perversio. Jopa oikeuslaitoksen vapauttava tuomio kääntyy ylikokosista vastaan. Kivitys julkisuudessa on aina armottomampaa kuin sakko tai ehdollinen todelliselle kriminaalille. Vääryys ja hulluus eivät rajoitu yhteen Rydman-jahtiin. Nämä me toon jälkijäritykset ja ylilyönnit tuhoavat siellä täällä viattomia muka-ahdistelijoita. Siinä on pelon ilmapiiriä kerrakseen.

Älylliseltä keskustelulta puuttuvat edellytykset. Somen roskaväki kykenee vain klikkaamiseen, tykkäämiseen, hakkaamiseen, hokemiseen ja tyhmyyden jakamiseen. Tutkiva journalismi Suomessa painui hautaan paperilehtien mukana. Ilmaisten nettisivujen toimitelijat ovat algoritmien orjia.

Arvoisa puhemies! Ajan henki on yhteisöllinen ilokaasu, korvike päihteille ja vieteille. Nyt eduskunta käyttää seinähullutteluun juhannuksen aatonaaton. Yhdentekevää. Itselleni vahinko on olematon — minä raitis, rutikuiva, ikääntyvä kirjatoukka en edes janoa tuonne ulos elämään. [Naurua perussuomalaisten ryhmässä] Olen jo rientoni rientänyt ja häirintäni häirinyt. Ehkä pysyttelenkin jossittelussa puheenvuoroni lopuksi: jos — siis jos — minä olisin mies, nainen tai muunsukupuolinen parhaissa voimissani, lähtisin tästä hullujenhuoneesta tansseihin ja ensinnä vetämään ison, pitkän, kylmän, helmeilevän keskikaljan. [Veronika Honkasalo: On tosi hauskaa, naurattaa oikein paljon — ihan järkyttävää!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Werning.

14.06 Paula Werning sd: Arvoisa puhemies! Vakavan aiheen ympärillä viimeinen loppukevennys oli jonkin verran aiheeton.

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

Elinkeinoministerin tehtävä on olennainen Suomen elinkeinojen ja viennin edistämisesä. Ministerin vastuulla on paitsi kehittää Suomen kansainvälisiä kauppasuhteita, myös ylläpitää Suomen kansainvälistä mainetta. Elinkeinoministeri antaa työssään kasvot koko Suomelle. Tässä tehtävässä toimivalta odotetaan arvokasta käyttäytymistä, ja tämä tärkeä tehtävä edellyttää luottamusta, johon ministerin kyky toimia perustuu.

Pidän hämmentävänä, että hallituksessa on nyt keskeisessä tehtävässä ministeri, joka ei nauti pääministerin eikä hallituskumppanin täyttä luottamusta. Pääministeri Orpo on ilmaissut, ettei Wille Rydman voisi toimia hallituksessa kokoomuksen ministerinä. Olisin halukas kuulemaan, mistä syystä ei, kun juuri pääministerin ehdotuksesta perussuomalaisena ministerinä kyseinen henkilö voi kuitenkin toimia. Onko niin, että pääministeri on asettanut omille ministereilleen erilaiset kriteerit toimia valtioneuvostossa kuin tässä tapauksessa vaikkapa perussuomalaiselle ministerille, sillä tuskinpa tässä nyt on todellinen syy se, että ministeri Rydmanilta puuttuu kokoomuksen jäsenkirja?

Myös RKP:n ryhmäpuheenjohtaja Andersson ja puolueen uusi puheenjohtaja Adlercreutz ovat myös selkeästi todenneet, ettei ministeri Rydman voisi toimia heidän puolueensa ministerinä tai edes eduskuntaryhmässä. Valitettavasti täällä täysistunnossa RKP:n ministerit poistuivat paikalta heti keskustelun alkumetreillä ja edustajista ainoastaan ryhmäpuheenjohtaja Andersson on ollut kuuntelemassa keskustelua tuohon debattikeskustelun päättymiseen asti.

Puhemies! Kysymys kuuluu: kuinka elinkeinoministeri Rydman pystyy jatkossa hoitamaan tehtävänsä uskottavasti, kun häneltä puuttuu pääministeripuolue kokoomuksen ja hallituspuolue RKP:n täysi luottamus? Miten hallitus voi odottaa ministerin hoitavan Suomen elinkeinojen ja viennin edistämistä tehokkaasti tilanteessa, jossa edes hallituskumppaneilta ei löydy sataprosenttista luottamusta? Pääministeri Orpolta voisi kysyä, hoitaako elinkeinoministerin tehtävää todellakin se henkilö, jonka haluatte edistävän Suomen elinkeinoja, taloutta ja vientiä ja jonka uskotte kykenevän rakentamaan kansainvälistä luottamusta ja yhteistyötä. Tämä tilanne ei ainoastaan horjuta luottamusta hallituksen yhtenäisyyteen, vaan se myös vaarantaa Suomen kansainvälisen maineen ja talouden edun. Tässä on kyse myös pääministerin johtajuudesta tai oikeastaan sen puutteesta.

Arvoisa puhemies! Hallituksen on toimittava johdonmukaisesti. Ministerillä, joka ei nauti keskeisten hallituskumppanien luottamusta, ei ole edellytyksiä hoitaa tehtävänsä tehokkaasti ja uskottavasti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen.

14.09 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Meillä on Suomessa paljon hyvää, jota meidän tulee vaalia. Suomi on maailman turvallisimpia maita, Suomi on demokratia- ja oikeusvaltiovertailuissa maailman ykkösluokkaa. Me kansanedustajat edustamme maamme ylintä päätäntävaltaa, ja meitä, jos ketä, kuunnellaan, seurataan, ja meistä otetaan oppia, mitä on arvokas käytös Suomessa, mikä on oikein. Ministeri itsessään on instituutio. Ministeri ei edusta itseään, ei puoluetta, vaan Suomea ja johtamaansa ministeriötä. Meillä on suuren suuri vastuu luoda maastamme vielä turvallisempi ja osoittaa, että mikään häirintä tai ahdistelu ei ole oikein ja ettei valta-asemaa saa missään tilanteessa käyttää väärin.

Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on kyse turvallisuuden lisäksi demokratiasta ja oikeusvaltiosta. Jokaisen meistä, joka tähän taloon on pyrkinyt, on etukäteen pitänyt tehdä

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

päätös siitä, että valituksi tultuamme olemme altistettuja median kirjoituksille, huomioille ja julkisuudelle ja tätä kaikkea hyvin matalalla kynnyksellä. Meillä ei ole erikseen työtä ja vapaa-aikaa, vaan olemme kaiken aikaa kansanedustajia ja siten kaiken aikaa julkisuuden kiinnostuksen kohteina.

Demokratian ja oikeusvaltion perusta on se, että me päättäjät emme uhkaile, emme kyseenalaista median toimintaa emmekä esimerkiksi syyttäjän päätöksiä. On aivan selvää, että ministerinä toimiessaan Rydman on hyökännyt niin mediaa kuin oikeusvaltiota vastaan. Jo tämä yksistään voisi olla epäluottamuslauseen arvoinen seikka. Onko, pääministeri, niin, että luotatte ministeri Rydmaniin myös oikeusvaltion puolustajana ja teistä hänen kommenttinsa mediasta ja esimerkiksi syyttäjän päätöksistä ovat esimerkillisiä ja luottamusta näin on?

Arvoisa puhemies! Hallituksessa työskentely vaatii erityistä luottamusta ministerijoukkueelta, ja onkin hyvin erikoista, että pääministeri Orpo ei luota hallituksensa ministeriin niin paljon, että tämä ministeri voisi olla hänen oman puolueensa ministeri. Itse asiassa Orpo antoi tälle ministerille lähtöpassit kokoomuksen eduskuntaryhmästä, joten on hyvin selvää, ettei luottamusta yhteisessä joukkueessa toimimiseen ole. Puoluejohtaja Adlercreutz ei myöskään voisi kuvitella, että Rydman toimisi RKP:n ministerinä. Luottamusta mitataan ilmeisesti eri tavalla, kun on eri hattu päässä. Kysyn uudelleen, pääministeri Orpo: mitä tämä kertoo hallituksestanne? Meillä on niin hieno maa, että meillä pitää maassamme olla myös toimintakykyinen hallitus, jossa jokainen luottaa toinen toisiinsa, olipa mikä hattu päässä tahansa.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Kurvisen tekemää epäluottamuslause-ehdotusta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo.

14.12 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Jokainen nuori nainen tietää tämän: Epäasiallisesta ja ahdistavasta seksuaalisoidusta kohtelusta on vaikea kertoa eteenpäin, sillä pelko siitä, ettei sinua uskota, on niin suuri. Pelko kertoa epäasiallisesta kohtelusta on suuri sen vuoksi, että pelkää, että sinun maineesi pilataan, sinut suljetaan yhteisön ulkopuolelle, sinut mustamaalataan. Sinun väitetään valehdelleen, sinun väitetään tavoittelevan vain mainetta ja kunniaa itsellesi. Ja juuri tämä antaa tilaa epäasialliselle kohtelulle, sillä kiinnijäämisen riski on niin pieni.

Me kaikki tiedämme tässä salissa sen, että nuorten kohtaamasta häirinnästä, epäasiallisesta ja ahdistavasta kohtelusta tulee ilmi vain murto-osa. Me kaikki tässä salissa tiedämme sen, että kyse ei ole vain tekijän ja uhrin välisestä asiasta, vaan kysymys on siitä, antaako ympäröivä yhteiskunta, mukaan lukien eduskunta, epäasiallisen kohtelun jatkua. Vaikenemalla se antaa sille hiljaisen hyväksyntänsä.

Tässä välikysymyksessä on kyse myös siitä, oikeutammeko nuoriin naisiin kohdistuvan epäasiallisen ja ahdistavan kohtelun. Ajattelemmeko, että ministerin asemasta käsin on täysin soveliasta mustamaalata niitä nuoria naisia, jotka ovat uskaltaneet kertoa kokemuksistaan? Ajattelemmeko tässä salissa, että on täysin hyväksyttyä, että Suomen hallituksen ministeri väittää ahdistavasta kohtelusta kertoneiden naisten valehtelevan vielä senkin jälkeen, kun esitutkinnassa ei löytynyt tukea sille, että Helsingin Sanomien artikkelin tai siinä haastateltujen naisten sanomat asiat olisivat miltään olennaisilta osin valheellisia?

Arvoisa puhemies! Tämän välikysymyksen ydin on oikeastaan yksinkertainen: Ajattelemmeko, että on täysin hyväksyttävää, että ministerin asemassa voi harjoittaa yksityishen-

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

kilöihin ja mediaan kohdistuvaa voimakasta mustamaalausta ja masinointia? Ajattelemme, että hyväksikäyttäen ministerin arvovaltaa ja näkyvyyttä on ministerille sopivaa käytöstä pyrkiä vaientamaan yksittäisiä toimittajia härskeillä väitteillä? Tässä välikysymyksessä ei ole kyse yksityiselämästä vaan toiminnasta poliitikkona ja ministerinä.

Me olemme saaneet näihin kysymyksiin vastauksen jo ylimmältä poliittiselta johdolta. Kun Petteri Orpo puhuu kokoomuksen puheenjohtajana, hänen mukaansa tällaiselle toiminnalle ei olisi tilaa kokoomuksessa eikä tällaista toimintaa harjoittavalla olisi mitään asiaa kokoomuksen ministeriksi. Kun Petteri Orpo puhuu pääministerinä, tämä hänen hallituksensa jäsenen härski ja epäasiallinen toiminta näyttää sopivan oikein hyvin.

Arvoisa puhemies! Bästa SFP, som inte mera är på plats, var går er gräns för det ni är färdiga att acceptera? Finns det överhuvudtaget någon gräns alls eller är det viktigaste att vara med i regeringen och njuta av maktpositionen trots att en ministerkollega attackerar enskilda privatpersoner och journalister?

Arvoisa puhemies! Lehdistönvapaus ja riippumaton media ovat yksi demokratian kulmakivistä. Poliitikkojen tulee sietää ankaraakin kritiikkiä, vaikkei se aina mukavalta tunnu. Median tehtävänä on olla vallan vahtikoirana. Toimittajien tulee vapaassa demokratiassa voida tehdä työtään ilman pelkoa ja itsesensuuria. Demokratiaan ei kuulu se, että ministerin asemasta pyritään mustamaalaamaan ja masinoimalla vaientamaan yksittäisiä toimittajia. Sellainen toiminta kuuluu aivan erilaisiin yhteiskuntiin, joista vapaa demokratia on kaukana. Demokratiaan ei kuulu se, että silmätikuksi otetaan yksi yksittäinen toimittaja, jonka väitetään vääristelevän juttuja ja jota verrataan myymälävarkaaseen. Demokratiaan ei kuulu se, että masinoimalla pyritään pelottelemaan toimittajat hiljaisiksi, jotta ministerin teoista ei raportoitaisi.

Arvoisa puhemies! Alaikäisten ja nuorten naisten epäasiallinen kohtelu poliittisessa toiminnassa joko on tai ei ole hyväksyttävää. Yksityishenkilöiden ja median mustamaalaaminen ministerinä joko on tai ei ole hyväksyttävää. Luottamusta joko on tai ei ole. Nyt koko Suomi odottaa pääministerin ja hallituksen näkemystä näistä kysymyksistä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rostila.

14.17 Onni Rostila ps: Arvoisa rouva puhemies! Pyysin vastauspuheenvuoroa tuossa hetki sitten edustaja Kurvisen huomioihin, jotka siinä mielessä olivat aivan oikeutettuja, ettei ehdoin tahdoin pidä sotkea juridiikkaa asiaan, johon se ei varsinaisesti kuulu. Kuitenkin on niin, että ei voida tehdä mitään ehdotonta palomuuria, siis vakiintuneiden oikeusperiaatteiden ja yleisen oikeustajun välille. Ne oikeusperiaatteethan kertovat, mitä on pidetty niin suuressa arvossa yleisinä oikeudenmukaisuusperiaatteina, että ne on aikanaan sinne pykäliin asti kirjattu. Tätä tavoittelin aiemmassa puheenvuorossani. Silloin on aivan oleellista miettiä tämänkin asian yhteydessä: Mitä tarkoittaa syyttömyysolettama? Mitä tarkoittaa se, että kohtuullisessa ajassa tuotaisiin asioita esiin, että ihmiset vielä muistavat ylipäänsä, mitä on tapahtunut, voidaan todentaa asioita?

Ja sitten tämä yksityiselämän suoja. On ihan totta, että julkisuuden henkilöillä ja poliitikoilla on lakiinkin kirjatusti alempi yksityiselämän suoja kuin tavan kansalaisella. Mutta minusta tässä nyt on selvä vaara, että kun välikysymyksen tekijät ovat poliittisin motiivein lähteneet tätä asiaa, siis välikysymystä, rakentamaan, niin kyllä tässä on jäänyt minusta

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

miettimättä, meneekö lapsi pesuveden mukana, kun nostetaan tikunnokkaan siis kymmenen vuotta vanhoja tai vastaavia yksityisviestejä parisuhteesta, siis aivan korostuneesti yksityiselämän ydinalueen osalta. Ja sitten me ei täällä edes kriittisesti pohdita sitä, onko tämä sellainen tie, jota pitkin haluamme kulkea. Tässä penäisin hiukan kriittisyyttä.

Sitten sananvapaus — välikysymyksessä viitataan myös siihen. Eihän me voida kai selaista ajatusta omaksua, että kun ihminen itse puolustautuu julkisuudessa esitettyjä, hänen mukaansa vääriä, virheellisiä väitteitä vastaan, niin silloin hän jollain tavalla hyökkäisi sananvapautta vastaan. Hyvin takaperoinen ajatus myös tämä.

No, tässä vaiheessa en pitkästyä enempää tällä juridisella pohdinnalla, mutta sen sanon vielä, että täytyisi myös osata erottaa tässä se, mitä oikeudenkäynnissä ja esitutkinnassa puhutaan prosessuaalisesta totuudesta, eli se, mitä me pystytään selvittämään näytön osalta oikeudenkäynnissä. Sehän ei ole millään tavalla sama asia kuin se, mitä me puhutaan aineellisesta totuudesta — mitä on oikeasti tapahtunut. Ja useissa puheenvuoroissa täällä vedotaan siihen syyttämättäjättämispäätökseen siis sen tueksi, että nyt tiedettäisiin varmuudella, mitä on taikka ei ole tapahtunut. Tällaista ajatusta ei voi kukaan juristi allekirjoittaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Kivelä.

14.21 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Osin myös vastauksena tähän edelliseen: Tänä me käsittelemme ministeri Rydmanin asemaa ja sitä, onko ministerillä eduskunnan luottamus. Tietenkin tämä on eri asia kuin se työ, jota oikeuslaitos tekee, ja tietenkin tämä on eri asia kuin juridinen arvio, mutta kyllä eduskunnankin tehtäviin kuuluu arvioida ministerin asemaa poliittisesti. Toisin kuin täällä aiemmin perussuomalaisten riveistä väitettiin, tässä ei myöskään ole kyse moralisoinnista, jota ainakaan minulla henkilökohtaisesti ei ole mitään kiinnostusta tehdä, vaan tässä on kyse eduskunnan poliittisesta arviosta, jossa arvioidaan ministerin luottamusta toimia siinä ministerin pestissä ja sitä kautta oikeutta käyttää merkittävää yhteiskunnallista valtaa. Jokaisena aikana jokainen ministeri toimii vain niin kauan kuin hänellä on eduskunnan enemmistön luottamus.

Arvoisa puhemies! Jos on kuunnellut täällä näitä hallituspuolueiden puheenvuoroja, joissa todistellaan, kuinka nyt ennen kaikkea äänestetään hallituksen jatkosta, niin tulee sellainen vaikutelma, että aidosti ministeri Rydmanilla ei ole opposition luottamusta mutta ei kovin vahvasti myöskään kokoomuksen tai RKP:n luottamusta, mutta silti ollaan äänestämässä sen luottamuksen puolesta. Esimerkiksi tänään täällä salissa huudettiin hallituspuolueiden puolelta, että miksi oppositio pakottaa äänestämään ministerin luottamuksesta. Näin ollen joku voisi tulla siihen tulokseen, että ehkä ministerillä siis ei ole aidosti eduskunnan enemmistön luottamusta. Itse ajattelen tietenkin, että kukaan täällä ei pakota ketään äänestämään vastoin omaatuntoaan. Jos ministerillä ei ole teidän luottamustanne, niin näyttäkää se.

Arvoisa puhemies! Täällä on myös yleisellä tasolla puhuttu luottamuksesta, ja tähän on pääministeri yleisellä tasolla vastannut, mutta kiinnitin huomiota siihen, että pääministeri Orpo ei itse asiassa ole vastannut näihin kysymyksiin, jotka tähän välikysymykseen on kirjoitettu. Täällä kysyttiin muun muassa, onko hallituksen mielestä hyväksyttävää, että ministeri Rydman on ministerin asemassa mustamaalannut hänen toiminnastaan kertoneita yksityishenkilöitä ja mediaa, eikä vastattu siihen, onko hyväksyttävää, että hän toistuvasti on käyttänyt valta-asemaansa hakeutuakseen huomattavasti nuorempien naisten ja ala-

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

ikäisten tyttöjen seuraan, kohdellut heitä epäasiallisesti ja ahdistavasti. Näihin te ette ole vastanneet. On vedottu yksityiselämään, mutta kun tässä nimenomaan ei ole kyse yksityiselämästä, vaan ministerin vallankäytöstä ja valta-asemasta, ja toivoisin, että kun pääministeri Orpo on täällä paikalla, niin hän voisi vielä selväsanaisesti vastata näihin kysymyksiin, jotka myös siinä välikysymyksessä olivat.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen.

14.24 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa puhemies! Suomen perustuslain 61 §:n 1 momentin mukaan eduskunta valitsee pääministerin. Muut ministerit nimitetään pääministeriksi valitun ehdotuksen mukaisesti. Valtioneuvoston muodostamisessa pääministeri on avainasemassa. Hän vastaa eduskunnalle siitä, että ministereiksi valitaan rehellisiksi ja taitaviksi tunnettuja kansalaisia. Pääministeriksi valitun vastuu ei lopu hallituksen muodostamiseen, se vasta alkaa siitä. Hän johtaa valtioneuvoston toimintaa, ja hän arvioi hallituksen nauttimaa luottamusta. Jos hallituksen henkilökokoonpano muuttuu sen toiminnan jatkueksa, pääministerin vastuu ministereistä säilyy ennallaan. Parlamentarismin periaatteille rakennettu järjestelmämme asettaa painavimman, suurimman vastuun pääministerille.

Suomen poliittinen järjestelmä, politiikan käytäntö, nojaa useiden puolueiden koalitiiohallitukseen. Puolueet tuovat hallitusohjelmaan omia tavoitteitaan, joita sovitellaan yhteen. Tämä yhteensovitettu asiakokonaisuus on hyväksymisen jälkeen koko hallituksen ohjelma. Pääministeri tukee sitä, kantaa vastuun siitä myös niiltä osin, joita hallituksen muut puolueet ovat siihen saaneet.

Samalla tavalla kuin hallituksen ohjelmasta, hallituksen politiikasta, vastuun kantaa pääministeri, kantaa hän vastuun myös hallitukseen valituista ministereistä. Tämä on poliittisen järjestelmämme lähtökohta, vaikka hallituspuolueet valitsevatkin keskuudestaan omat ehdokkaansa ministereiksi. Kun hallitus on muodostettu ja toiminnassa, ei se ole satumakokoelma ministereitä hoitamassa omia ja puolueensa asioita. Hallitus on kokonaisuus, josta vastuu kannetaan yhdessä.

Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraatit, vihreät ja vasemmistoliitto ovat jättäneet välikysymyksen, jonka lähtökohtana on elinkeinoministeri Wille Rydmanin toiminta. Asian alku on parin vuoden takana, kun julkisuuden sanassa, Suomen suurimman päivälehdessä, esitettiin väitteitä sopimattomasta epäeettisestä käytöksestä. Vaikka kyseisen median toimittajat olivat kaikesta päätellen juttua tehdessään toimineet asiallisesti, välikysymyksen tekijät eivät ota kantaa yksittäisen lehtijutun tai yksittäisen lehden uskottavuuteen. On kuitenkin pantava merkille, että jo jutun julkaisun aikoihin puoluejohtaja Petteri Orpo piti väitteitä uskottavina, ja edustaja Rydman joutui vaihtamaan ryhmää ja puoluekantaansa. Väitteiden uskottavuus on saanut lisää painoarvoa, kun on käynyt ilmi, että asiaan liittyneet henkilöt olivat poliisikuulusteluissa edesvastuun uhalla vahvistaneet näitä väitteitä.

Emme ole kuitenkaan täällä moittimassa tai tuomitsemassa yksittäistä ministeriä siitä, mitä hän on ehkä tehnyt menneisyydessä. Menneisyydestä voi oppia, ja menneet voi antaa anteeksi; asia muuttuu kuitenkin toiseksi, asia muuttuu ajankohtaiseksi, kun ministeri ei suinkaan osallistu keskusteluun maltillisella tavalla vaan hyökkää tiedotusvälineitä ja yksittäisiä toimittajia vastaan. Hyökkäykset eivät ole hetken tuotumuksessa lausuttuja vaan harkittuja. Niistä kuultaa läpi poliittinen tavoite: Tiedotusvälineiden on toteltava. Arvostelijat huudetaan hiljaisiksi.

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

Demokratia ei korvaudu autoritaarisuudella yhdellä kaappauksella, se etenee askel askeleelta. Aivan alussa se haluaa vaimentaa kriittisen median.

Arvoisa puhemies! Puheenjohtaja, oppositiojohtaja Petteri Orpo ei pitänyt kansanedustaja Rydmanin toimintaa eettisenä. Näin oli pari vuotta sitten, mutta kun tilanne muuttuu, voivat mielipiteetkin muuttua. Kuitenkin myös nyt pääministerinä ollessaan Petteri Orpo on toistanut näkemyksensä. Hänen mukaansa edustaja Rydmanin toimintaan liittyvät eettiset ongelmat olisivat estäneet häntä tulemasta kokoomuksen ehdottamana ministeriksi. Asiaan liittyen Ruotsalaisen kansanpuolueen uudeksi puheenjohtajaksi valittu Anders Adlercreutz on myös todennut, ettei Rydman voisi toimia RKP:n ministeriryhmässä.

Viimeaikaisten tapahtumien ja pääministeri Orpon omien lausuntojen mukaan on aivan varteenotettava syy kyseenalaistaa se, nauttiiko elinkeinoministeri Rydman kaikkien hallitusryhmien ja ennen kaikkea pääministerin luottamusta. Mitkä ovat elinkeinoministeri Rydmanin edellytykset toimia Orpon johtamassa hallituksessa, ja miten Suomen elinkeinopolitiikkaa ylipäänsä tällä hetkellä hoidetaan? Onko myös mahdollista, että elinkeinoministerin toimintakyky kyseenalaistetaan kansainvälisesti? Kysymys on hallituksen asemasta ja toimintakyvystä. Hallitus on instituutio ja keskeinen osa Suomen poliittista järjestelmää. Sen toiminnalla ja toimimattomuudella on näkyvä vaikutus suomalaisten arkeen ja koko yhteiskuntaamme.

Muut hallituspuolueet eivät voi paeta sitä vastuuta, joka niille hallitusvastuussa ollessa kuuluu. Kyse ei ole siitä, miten toimii perussuomalainen puolue, kyse on siitä, miten toimii Suomen hallitus, perussuomalaiset mutta myös kokoomus, RKP ja kristillisdemokraatit.

Arvoisa puhemies! Tämän välikysymyksen myötä jokaisen eduskuntaryhmän, myös hallitusryhmien, on pakko käydä perustavanlaatuinen keskustelu välikysymyksen perustalta. Hallituksen ja sitä johtavan pääministerin on selvennettävä linjansa: voiko pääministerin mielestä hallituksessa olla ministeri, johon pääministerillä ei ole luottamusta ja jota eivät koskisi samat eettiset pelisäännöt kuin muita. Onko niin, että Rydman ei tee yhteistyötä pääministerin kanssa? Voiko pääministeri johtaa hallitusta niin, [Puhemies koputtaa] ettei tarvitse tehdä yhteistyötä elinkeinoministerin kanssa?

Arvoisa puhemies! Johtaako pääministeri hallitusta ja kantaako hän sen toiminnasta vastuun tavalla, [Puhemies koputtaa] jota perustuslakimme edellyttää ja jota parlamentarismi edellyttää?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Yritetään pysytellä näissä puheajoissa ja otetaan sitten toinen puheenvuoro, jos jää kesken. — Sitten edustaja Heinäluoma, olkaapa hyvä.

14.30 Eveliina Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Arvioimme tänään täällä pääministeri Petteri Orpon hallituksen ministerin toimintaa ministerinä ja luottamusta toimia ministerinä. Ministeri käyttää Suomessa suurinta poliittista valtaa — siihen valtaan sisältyy suuri vastuu. Demokratiaan ja oikeusvaltioon kuuluu se, että poliittisen vallan käyttäjä ei saa painostaa vapaata lehdistöä, ei riippumatonta oikeuslaitosta, ei viranomaisia, ei yksittäisiä kansalaisia. Ministerinä toimiessaan Rydman on päättänyt tietoisesti rikkoa kaikkia näitä periaatteita.

Ministerinä toimiessaan Rydman on toistuvasti hyökännyt vapaata mediaa vastaan. Hän on julkaissut vuoden aikana sosiaalisen median X:ssä 58 päivitystä, jotka käsittelevät halventavasti tiedotusvälineitä. Se on median painostusta ja vapaan median halventamista.

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

Tämä ei myöskään sovi ministerin arvovallalle. Meillä on myös esimerkkejä maailmalta, joissa poliitikot tietoisesti halveksuvat toimittajien ammattitaitoa, rapauttavat luottamusta median riippumattomuuteen ja siten pyrkivät edistämään omaa valtaansa, halveksumaan demokratiaa. Tämä ei saa olla Suomen suunta.

Wille Rydman teki kaksi vuotta sitten Helsingin Sanomista rikosilmoituksen nimikkeillä törkeä kunnianloukkaus ja yksityiselämän loukkaus. Viime viikolla syyttäjä teki syyttämättäjättämispäätöksen niin Rydmanin oman toiminnan kuin päivälehden journalismin osalta. Ministerinä Rydman on myös arvostellut tätä syyttäjän päätöstä. Jälleen Rydman rikkoo vallankäyttäjän vastuuta, kun hän arvostelee syyttäjää väärästä ratkaisusta. Ministerinä tämä ei ole edes ensimmäinen kerta, kun Rydman kyseenalaistaa oikeuslaitoksen toimintaa.

Kansanedustajilta edellytetään perustuslaissa arvokasta käytöstä. Ministerien on oltava rehellisiksi ja taitaviksi tunnettuja. Vallankäyttäjinä ministereiden on oltava erityisen tarkkoina omista toimistaan ja puheistaan. Ministerit nimitetään pääministerin esityksestä. Hallitus toimii kollegiona, joten silloin on merkitystä, nauttiiko ministeri Rydman pääministerin luottamusta ja nauttiiko ministeri kaikkien hallituspuolueiden luottamusta. Pääministeri on ilmoittanut, ettei ministeri Rydman voisi toimia ministerinä kokoomuksen ryhmässä. On jäänyt kuitenkin epäselväksi, mitä pääministeri on täällä lausunnolla tarkalleen ottaen tarkoittanut. Miten Rydman voi toimia Petteri Orpon hallituksen ministerinä mutta ei voisi toimia kokoomuksen ministerinä?

Arvoisa puhemies! Täällä käydyssä keskustelussa tänään ei ole kyse sananvapauden rajoittamisesta tai siitä, että eduskunta toimisi tuomioistuimena. Täällä on kyse siitä, minkälaista käytöstä hyväksymme hallituksen ministeriltä. Ja, arvoisa puhemies, on tässä salissa aiemminkin käyty keskustelua ministereiden toiminnasta, ministerin luottamuksesta, ja on nähty aikaisemminkin historiassa lukuisia kertoja, jolloin ministerit ovat joutuneet itse tekemään johtopäätöksen ja eroamaan luottamuspuolan johdosta. Luottamusta joko on tai ei ole.

Arvoisa puhemies! Täällä tänään käydyn keskustelun perusteella suuri avoimeksi jäävä kysymys on, mikä on hallituksen ministeri Rydmanin luottamus hallitusryhmien keskuudessa. Siihen emme ole saaneet kunnollista vastausta. Siihen kaipaamme edelleenkin selvää vastausta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen.

14.35 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Käydyn keskustelun perusteella tälle opposition laajasti tuetulle välikysymykselle on kyllä ollut painavat perusteet, eikä täällä oppositiossa mielestäni tällä vaalikaudella eikä aikaisemmilla vaalikausilla ole muutoinkaan kevyin perustein välikysymyksiä tehty. Mielestäni se on myöskin tämän välikysymyksen yhteydessä syytä lausua ääneen.

Keskustelussa on tänään kannettu huolta monista asioista, mutta yksi erityisen suuri huolenaihe on ollut se, miten hallituksen ministeri voi kohdella vapaata mediaa omalla kritiikillään ja avauksillaan. Keskustelussa on kannettu huolta elinkeinoministerin hyökkäyksistä vapaata mediaa vastaan, jotka todella ovat olleet toistuvia, kuten tässä keskustelussa on tuotu esiin. Tämä on jo itsessään vakava asia ja moitittavaa, aivan todella, mutta vielä vakavampaa on se, mihin tämä voi johtaa. Me emme saa olla tässä salissa — emme täällä eduskuntasalin puolella mutta emme varsinkaan siellä hallitusaitiossa — avaamassa port-

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

teja sellaiselle kehitykselle, jossa media on ikään kuin vapaata riistaa yhteiskunnallisten vallankäyttäjien hyökkäyksille ja lähdetään nakertamaan sitä hyvää kehitystä, joka meillä on tässä maassa aina voinnut. Vapaa media on kuitenkin kiistatta kiinteä, vahva osa, yksi niistä peruskivijaloista vapaalle ja demokraattiselle yhteiskunnalle. Sitä emme saa toimilamme nakertaa. Sen puolesta meidän kaikkien on töitä tässä salissa tehtävä.

Arvoisa puhemies! Muutoinkin elinkeinoministerin puheenvuorot, julkiset avaukset tuolla sosiaalisessakin mediassa ovat herättäneet kysymyksiä. Oma kysymykseni koskee ennen kaikkea sitä, missä menevät hallituksen pelisääntöjen rajat: millainen toiminta on sallittua, millainen toiminta on hyväksytty? Siitähän täytyy hallituksella olla kirkas, myöskin julkilausuttu viesti, mistä ne pelisäännöt alkavat, mihin ne loppuvat, mitä näiden pelisääntöjen puitteissa yksittäinen ministeri voi tehdä. Valitettavaa on, että tämän välkysymyskeskustelun perusteella en kyllä itse ole aivan täydellistä vastausta ja kirkastusta siihen saanut, miten nämä hallituksen sisäiset pelisäännöt ministerien toiminnalle, ministerien avauksille oikein pitävät, mitä ne pitävät sisällään ja missä menee se raja, jonka jälkeen pelisäännöt on ylitetty ja ministeri ei enää hallituksessa toimia voi. Tämä kysymys valitettavasti vielä avoimeksi jäi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eerola.

14.38 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! Ihan tämän keskustelun ytimessä on se kysymys oikeusvaltiosta ja myös sananvapaudesta eli niistä arvoista, jotka ovat aivan keskeisiä tässä meidän demokraattisessa yhteiskunnassa. Ministeri Rydman on nyt joutunut tilanteeseen, jossa häntä on syytetty kaikennäköisistä teoista, ja nämä syytökset ovat levinneet hyvin laajalle median kautta. Opposition taholta on esitetty väitteitä, että Rydman olisi myös mustamaalannut yksityishenkilöitä ja edelleen myöskin mediaa. No, Suomen perustuslain mukaan jokaisella, myös ministerillä, on sananvapaus, jokaisella on edelleen oikeus puolustautua syytöksiä vastaan, ja tämä on ihan oleellinen osa meidän oikeusvaltiotamme. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista mielipiteitä kenenkään ennakolta niitä estämättä. Se on yksi demokraattisen yhteiskunnan aivan kulmakivistä ja olennaista oikeusvaltion toimivuudenkin kannalta.

Ministeri Rydmanin oikeus puolustaa itseään ja kyseenalaistaa häntä vastaan esitettyjä väitteitä on siis aivan yksiselitteisesti perustuslaillinen oikeus. Tämä ei ole merkki ministerin arvovalan ja näkyvyyden hyväksikäytöstä taikka sitten poliittisen valta-aseman väärinkäytöstä vaan nimenomaan siitä, että hän käyttää hänelle kuuluvaa oikeutta suojata omaa kunniaansa ja omaa mainetta. No, median rooli julkisessa ja yhteiskunnallisessa keskustelussa on tietenkin tärkeä, mutta niiden rinnalla on aivan välttämätöntä, että säilytetään yhteiskunnassamme myös oikeudenmukaisuuden periaatteet. Ministeri Rydmanin toiminta on ollut myös avoimen oikeusprosessin alaisuudessa, eikä tämän johdosta ole asiassa ollut aihetta epäillä Rydmania mistään rikoksesta.

Rydmanin asema hallituksessa perustuu luottamukseen. Minun mielestäni ministeri Rydman on hoitanut salkkua kiitettävästi, ja hänen takanaan on perussuomalaisten luottamus. Tuossa debatin aikana moneen kertaan toin esille niitä asioita ja seikkoja, minkä tähden esimerkiksi Kymenlaakson liitossa, omassa kotimaakunnassani, ollaan oikein tyytyväisiä Rydmanin panokseen. Myös ministerille on suotava oikeudenmukainen kohtelu ja myöskin edelleen oikeus puolustautua kiistanalaisia syytöksiä vastaan ja erityisesti silloin, kun tällaisia syytöksiä esitetään yksipuolisesti ja yhden maamme vaikutusvaltaisimman

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

päivälehdien kautta. Lehdistönvapauden ohella sananvapaus ja sitten myöskin osallistuminen yhteiskunnalliseen keskusteluun kuuluvat jokaiselle sisältäen oikeuden kritisoida myös tätä mediaa, joka on erittäin merkittävä vallankäyttäjän yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Ja sitten on se, mikä on jäänyt vähän vähemmälle huomiolle, minkä ministeri Rydman itse toi esille, minkä sitten myös tuossa omassa debattipuheenvuorossani aiemmin sanoin ja mitä alleviivaan nyt vielä: tämä syyttäjän ratkaisuhan ei tarkoita sitä, että Helsingin Sanomien juttu Rydmanista olisi pitänyt paikkansa sanasta sanaan. Se kannattaa meidän ihan jokaisen muistaa. Jos oppositio esittää ministeri Rydmania vastaan syytöksiä aiemmasta toiminnasta, jopa ajalta ennen ministerin tehtävää tai edes tätä kansanedustajan uraa, niin voi sitten kysyä myöskin, pitääkö ministereitä arvioida koko eletyn elämän perusteella vai näiden ministerin tehtävien ajalta. Entä koskevatko nämä samat puhtaisuusvaatimukset kaikkien puolueitten ministereitä, vai onko tämä semmoista, että ne koskettavat pelkästään perussuomalaisia ministereitä? Muistan, että ennen Rydmania on muiden puolueiden ministereinä toiminut jopa semmoisia henkilöitä, jotka ovat rikoksista tuomittuja. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

14.42 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Monta sakeaa luottamusäänestystä ja välikysymystä on oppositio tämän kuluneen vuoden aikana tähän saliin kärrännyt, mutta täytyy sanoa, että henkilökohtaisesti pidän tätä välikysymystä niistä sakeimpina.

Tämä välikysymys rakentuu nähdäkseni kahden sellaisen peruspilarin varaan, ja niistä ensimmäinen koskee ministerin väitettyä hyökkäystä vapaata mediaa, tiedonvälitystä kohtaan, ja toinen pilari koskee hänen väitettyä toimintaansa vuosia sitten, kun hän ei ole edes toiminut ministerinä.

Mitä tulee tähän ensimmäiseen eli mediaan, mediasta puhumiseen, niin toisin kuin ryhmäpuheessaan sosiaalidemokraattien Harakka esitti, niin vapaa media ei murennu siitä, että päätöksentekijä kirjoittaa viestipalvelu X:ään tviittejä. Vapaa media ei siitä muserru, se ei siitä murennu, se ei häviä, se ei tuhoudu. Itse asiassa, jos me puhutaan vapaasta mediasta, niin sosiaalinen media ja siellä viestiminen ovat osa sitä vapaata mediaa, ja silloin kun päätöksentekijä osallistuu sosiaalisen median keskusteluun ja puolustautuu esimerkiksi hyvin vakavia väitteitä vastaan, mitä häntä kohtaan on esitetty, se on täydellinen osoitus vapaasta mediasta ja sananvapaudesta. Se ei ole sananvapauden, tiedonvälityksen, vapaan median murentamista.

Jos teistä, edustaja Tuppurainen tai edustaja Harjanne, joskus välitettäisiin mediassa teidän toiminnastanne, teidän yksityiselämästänne, teidän tekstiviesteistänne rumaa kuvaa teidän toiminnastanne, syytöksiä, joita vastaan teidän olisi vaikea puolustautua, koska toinen osapuoli on yksityishenkilö eikä julkisuuden henkilö, minä aidosti puolustaisin teidän oikeutta puolustaa itseänne tällaisia syytöksiä vastaan ja kyseenalaistaisin sellaisten toimittajien integriteettiä, jotka tällaisia julkaisevat mediassa. Se oikeus nähdäkseni kuuluu myös poliitikoille. Me emme voi olla vain median lyötävänä, poliittisten vastapuolten lyötävänä asioista, joita vastaan meidän on hyvin vaikea lähtökohtaisestikin puolustautua.

Mitä tulee tähän toiseen asiaan, eli siihen, miten ministeri on aiemmassa elämässään vuosia sitten toiminut: Itse asiassa teidän välikysymyksessänne, edustaja Tuppurainen — ja SDP:n myös allekirjoittamassa välikysymyksessä — te viittaatte ihan suoraan asioihin, joiden tiedetään tapahtuneen, väitetysti tapahtuneen kahdeksan vuotta sitten tai yhdeksän

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

vuotta sitten, siis kauan ennen kuin nykyinen ministeri Rydman on toiminut elinkeinoministerinä. Te viittaatte siellä paitsi hänen väitettyihin tekoihinsa, mikä on jo itsessään, sanoisin, kyseenalaista, koska me emme tiedä totuutta siitä. Me emme tiedä, mitä on tapahtunut kahdeksan tai yhdeksän vuotta sitten naisten ja Rydmanin välillä. Siitä huolimatta siitä puhutaan totena tässä salissa, ja minä en pidä sitä reiluna. Se ei kuulu tähän saliin.

Mutta toisekseen siellä teidän välikysymyksessänne viitataan myös Rydmanin tekstiviesteihin oman puolisonsa kanssa. Tahtoisitteko te, jos seuraavalla kaudella olisitte ministerinä, teidän tekstiviestejänne vuotaisi, toinen osapuoli vahingoittamistarkoituksessa vuotaisi niitä eteenpäin medialle, niitä ruodittaisiin, teistä tehtäisiin kuvauksia, teidän henkilökohtaisesta elämästänne, teidän piirteistänne, teidän moitittavasta käytöksestänne sen perusteella, mitä te olette viestittäneet oman puolisonne tai tyttöystävänne tai miesystävänne kanssa, että niitä käytettäisiin välikysymyksessä aseena ministeriä vastaan kyseenalaistaen ministerin kyvykkyyden, osaamisen toimia ministerinä, luottamuksen häntä kohtaan?

Kuten edustaja Rostila jo aiemmassa puheenvuorossaan esitti, minä näen, että tässä tehdään paljon suurempaa haittaa kuin mitä ymmärretäänkään. Tässä opposition välikysymyksessä riisutaan poliitikoilta, kansanedustajilta yhä enemmän yksityisyyttä ja suojaa. Ja minä kysynkin, että jos te olette aidosti huolissanne, kuten välikysymyksessä esitätte esimerkiksi Saksan-suhteista, Suomen Saksan-suhteista ministeri Rydmanin viestien tähden, niin mitä ajattelette, edustaja Tuppurainen: Jos Antti Lindtman, SDP:n nykyinen puheenjohtaja, nousee joku päivä ministeriksi, mitä ajattelette, jos tämä nykyinen hallitus, nämä puolueet — perussuomalaiset, kokoomus, RKP, KD — käyttäisivät siinä kohtaa aseena teitä vastaan, teidän puheenjohtajaanne vastaan, sitä, [Puhemies koputtaa] että hänestä on vuotanut nuoruudenkuvia, joissa tehdään natsitervehdyksiä hänen seurassaan? Haluaisitteko nähdä, että me teemme välikysymyksen [Puhemies koputtaa] Lindtmanin luotettavuudesta, hänen uskottavuudestaan, miten hän voi toimia ministerinä, kun hän ollut kuvissa, joissa natsitervehditään? [Puhemies: Aika!] En toivo näkeväni tällaista tilannetta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Yritetään pitää nämä puheenvuoroajat ja sitten varataan uusi puheenvuoro, jos jää kesken. — Ja edustaja Marttila, olkaa hyvä.

14.48 Helena Marttila sd: Arvoisa rouva puhemies! Nyt kun pääministeri on vielä täällä paikalla — ja kiitos siitä — niin kysyisin vielä kerran ja uudelleen: Hyväksyttekö ministeri Rydmanin toiminnan, joka on kohdistunut mediaan ja toimittajiin? Ja miten pääministerinä aiotte varmistaa ja turvata toimittajien toimintaedellytyksiä Suomessa ottaen huomioon, että erityisesti toimittajien turvallisuutta koskeva indeksi on todellakin pudonnut sinne sijalle 21? Kysehän täällä ei ole suinkaan yksityisasioista, vaan merkittävästä yhteiskunnallisesta asiasta eli vapaasta mediasta ja sen toimintaedellytyksistä.

Täällä on myös kuultu puheenvuoroja siitä, että sosiaalisessa mediassa tehdyillä julkaisuilla tai puheenvuoroilla ei olisi niin väliä tai että ne olisivat varsinkin päinvastoin hyvin vapaa kenttä toimia. Olen tästä vahvasti eri mieltä ja ajattelen, että hallitus toimii nyt uudenaikaisessa ajassa, jossa demokratia suorastaan hakee uutta muotoaan ja sopeutuu näihin uuden teknologiankin areenoihin. Siksi ajattelen, että te olette paljon vartijoina, ja toivonkin, että voisitte tästä asiasta vielä käydä hallituksen sisäisesti pelisääntökeskustelun tai hieman avaisitte, miten hallitus näkee tällä hetkellä toimittajien vapaudet ja turvallisuuden Suomessa. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten pääministeri Orpo, olkaa hyvä, kaksi minuuttia.

14.50 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikuttaa siltä, että keskustelu päättyy, ja niin kuin sanoin jo aikaisemmin, olemme ottaneet hyvin vakavasti kaikki nämä asiat, mitä tähän kytkeytyy tai on kytketty. On aivan selvää, että ne perusarvot, joista myöskin olen puhunut, länsimaisen demokratian keskeiset pilarit — demokratia, sananvapaus, lehdistönvapaus, yhdistymisoikeus, tasa-arvoinen yhteiskunta — ovat kaikki niitä, joiden pitää ohjata hallituksen toimintaa. Me olemme puhuneet näistä asioista paljon viime kesänä, me olemme puhuneet tämän välikysymysvalmistautumisen yhteydessä, me tulemme puhumaan näistä, ja jokaisen ministerin pitää työssään kunnioittaa näitä arvoja. Minun tehtäväni on sitä valvoa, ja teen siinä parhaani.

Kiitos eduskunnalle tästä keskustelusta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia kaikille.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 26/2024 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 13/2024 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 24.6.2024 pidettävään täysistuntoon.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 27/2024 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 14/2024 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 24.6.2024 pidettävään täysistuntoon.

5. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on maanantaina 24.6.2024 klo 12.00.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Tämä täysistunto on päättynyt. Toivotan koko puhemiehistön puolesta oikein hyvää juhannusta — pysykää pinnalla.

Täysistunto lopetettiin klo 14.52.

Pöytäkirja PTK 70/2024 vp

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Antti Pelttari